

Financijsko izvještavanje i analiza financijskih izvještaja neprofitnih organizacija

Ključé, Stanislav

Graduate thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:204434>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-05**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**Financijsko izvještavanje i analiza financijskih izvještaja
neprofitnih organizacija**

Mentor:

prof. dr. sc. Branka Ramljak

Student:

Stanislav Ključ

Split, rujan 2023.

Contents

Contents	1
1. UVOD.....	3
1.1. Predmet i problem istraživanja.....	3
1.2. Cilj istraživanja	3
1.3. Metode istraživanja	4
1.4. Sadržaj rada.....	5
2. POJMOVNO DEFINIRANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA.....	6
2.1. Pojmovno određenje neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj.....	6
2.1.1. Udruge	7
2.1.2. Zaklade.....	8
2.1.3. Fondacije.....	9
2.1.4. Ustanove	10
2.1.5. Ostalo.....	10
2.2. Vrste i obilježja neprofitnih organizacija	11
2.3. Udruge kao najznačajnija skupina neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj	12
2.3.1. Razlika između udruga i zadruga.	14
3. OBILJEŽJA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA	17
3.1. Zakonodavni okvir financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija.	17
3.2. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija.	18
4. FINACIJSKI IZVJEŠTAJI I FINACIJSKA ANALIZA NEPROFITNOG SEKTORA	20
4.1. Financijski Izvještaji	20
4.1.1. Bilanca.....	21
4.1.2. Račun prihoda i rashoda	22
4.1.3. Bilješke	23

4.2. Financijska analiza	23
4.2.1. Vertikalna analiza.....	23
4.2.2. Horizontalna analiza	24
4.2.3. Analiza financijskih pokazatelja.....	24
5. PRIMJENA FINACIJSKE ANALIZE TEMELJEM POKAZATELJA NA UDRUZI „EKO PAN“	26
5.1. Općenito o udruzi „EKO PAN“.....	26
5.2. Financijski izvještaji udruge „EKO PAN“	28
5.3. Analiza financijskih izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja udruge „EKO PAN“ ..	40
5.3.1. Vertikalna analiza udruge „EKO PAN“	40
5.3.2. Horizontalna analiza udruge „EKO PAN“	47
5.3.3. Analiza izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja udruge „EKO PAN“	57
5.3.4. Razmatranje financijskog poslovanja udruge „EKO PAN“	61
6. ZAKLJUČAK.....	64
7. LITERATURA:	65
8. POPIS SLIKA:.....	67
9. POPIS GRAFOVA:.....	68
11. SAŽETAK:.....	71
12. SUMMARY	71

1. UVOD

U prvom, odnosno uvodnom dijelu prikazat će se predmet i problem istraživanja, njegov cilj, te struktura rada

1.1. Predmet i problem istraživanja

Organizacija koja pruža društvu usluge izvan gospodarskog sektora opisuje se kao neprofitna organizacija. Ove organizacije, koje se bave različitim aktivnostima, se formiraju kada tržište i vlada nisu u stanju zadovoljiti društvene zahtjeve. To uključuje građanske organizacije, ustanove, zaklade i druge entitete čija svrha nije ostvarivanje profita. Iako su ove organizacije usmjerene prema javnom dobru, moraju pronaći izvore financiranja kako bi mogli pravilno funkcionirati. Najčešći izvori financiranja za takve organizacije obuhvaćaju proračune, članarine i donacije. Kao što vrijedi za svaku organizaciju, neprofitne institucije također moraju poštovati određene zakone i propise kako bi postigle uspješno, efikasno i učinkovito poslovanje. U tome im pomaže financijska analiza.

Ovaj rad se bavi istraživanjem udruga kao primjera neprofitnih organizacija. Zakon o udrugama propisuje uvjete osnivanja i funkcioniranja udruga, uključujući aspekte financiranja. Financiranje ovih organizacija djelomice dolazi iz državnih, regionalnih i lokalnih proračuna, temeljeći se na postignutim rezultatima rada i provedenim inicijativama. S obzirom na ključnu ulogu udruga u društvu, važno je analizirati njihovo poslovanje i procijeniti upravljanje i financijsko raspolaganje putem javno dostupnih računovodstvenih informacija te financijskih pokazatelja. Izveštaji iz registra neprofitabilnih organizacija za udrugu „EKO PAN“ koristiti će se za analizu financijskih računa u ovom radu.

1.2. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja predstavljenog u ovom radu je procijeniti uspješnost poslovanja neprofitnih organizacija korištenjem financijskih pokazatelja. Također, rad ima za svrhu pružiti razumijevanje osnovnih karakteristika financijskog izvještavanja i analize u kontekstu neprofitnih organizacija te istražiti relevantne zakone koji reguliraju njihovo poslovanje. Teorijski aspekt rada obuhvaća osnovne koncepte računovodstva primijenjene na neprofitne organizacije, dok je praktična primjena podržana analizom udruge "EKO PAN".

1.3. Metode istraživanja

Tijekom izrade ovog rada koristit će se odgovarajuće istraživačke metodologije kako bi se odgovorilo na postavljene hipoteze i postigli postavljeni ciljevi.

- Metoda analize - metoda rastavljanja kompliciranih misli, prosudbi i zaključaka na jednostavnije dijelove i proučavanje tih dijelova zasebno u odnosu na druge dijelove kako bi se objasnila stvarnost.
- Metoda sinteze - metoda sastavljanja jednostavnih misaonih tvorevina u složenije i još kompliciranije, povezujući zasebne elemente, pojave i procese u posebnu cjelinu.
- Induktivni pristup - metoda za dolazak do općih zaključaka na temelju pojedinih ili pojedinačnih činjenica te dolazak do općih zaključaka na temelju promatranja konkretnih pojedinačnih činjenica. Ukratko, induktivna metoda temelji se na procesu rasuđivanja od specifičnog prema općem, od proučavanog prema neproučavanom, a generalizacije se proizvode iz ogromnog broja specifičnih pojava.
- Deduktivna metoda - postupak za izvođenje specifičnih zaključaka iz općih sudova ili za izvođenje pojedinačnih zaključaka iz općih premisa. Ova se metoda u znanosti koristi za objašnjavanje činjenica i zakona, zatim za predviđanje budućih događaja, otkrivanje novih činjenica i zakona, testiranje hipoteza i objavljivanje znanstvenih saznanja.
- Metoda opisa - je ona koja jednostavno opisuje neke tvrdnje, poveznice i postupke, i da tako opisani podaci ne izražavaju znanstveno poimanje.
- Metoda generalizacije – način da se pomoću jednog određenog pojma dođe do općenitijeg pojma koji je po stupnju veći od ostalih pojedinačnih pojmova.
- Povijesna tehnika - metoda za utvrđivanje što se točno dogodilo u prošlosti i, ako je moguće, kako i zašto se to dogodilo, korištenjem različitih dokumenata.
- Studija slučaja metoda - je metoda za proučavanje jednog određenog slučaja iz prikladnog znanstvenog područja.
- Statistička metoda - metoda analize događaja u okolini kako bi se pomoću grafova i izračunatih pokazatelja otkrile njihove strukture, karakteristike i zakonitosti u određenim vremenskim intervalima, kao i uzročno-posljedične veze između tih pojava.

1.4. Sadržaj rada

Ovaj rad će biti organiziran u šest cjelina, koje će sadržavati i uvodna i zaključna promišljanja.

Istraživanje se bavi analizom financijskog aspekta neprofitnih organizacija, fokusirajući se na udruge. Cilj istraživanja je procijeniti financijsku uspješnost i obilježja financijskog izvještavanja ovih organizacija, s posebnim naglaskom na primjenu financijske analize na primjeru udruge "EKO PAN". Uvod u rad objašnjava svrhu istraživanja, metode istraživanja te strukturu rada.

Prvo se razmatra pojam neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj, s posebnim osvrtom na udruge, zaklade, fondacije, ustanove i druge oblike. Vrste i obilježja neprofitnih organizacija su analizirane, pri čemu se istražuje posebno značenje udruge.

Nadalje, istraživanje se usmjerava na obilježja financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija, uz razmatranje zakonodavnog okvira i ključnih financijskih izvještaja.

Financijski izvještaji i analiza neprofitnog sektora čine temeljno područje istraživanja. Razmatraju se bilanca, račun prihoda i rashoda te bilješke kao ključni financijski izvještaji, a analiza uključuje vertikalnu, horizontalnu i analizu financijskih pokazatelja.

Nadalje, primjenjuje se financijska analiza na udruzi "EKO PAN". Prikazane su osnovne informacije o udruzi te njezini financijski izvještaji. Financijsko stanje udruge "EKO PAN" ocjenjuje se vertikalnom i horizontalnom analizom, te analizom financijskih pokazatelja. Ova analiza rezultira razmatranjem financijskog poslovanja udruge i iznošenjem zaključka.

U zaključku se sumiraju ključni nalazi istraživanja, ističući važnost financijske analize za ocjenu uspješnosti neprofitnih organizacija. Literatura, popisi slika, grafova i tablica te sažetak dopunjuju cjelovitost rada.

2. POJMOVNO DEFINIRANJE NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

U ovom poglavlju najprije ćemo se baviti pojmovnim definiranjem neprofitnih organizacija te razmatrati razlike između pojedinih vrsta neprofitabilnih organizacija.

2.1. Pojmovno određenje neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj

Neprofitne organizacije su one organizacije koje se ne osnivaju radi ostvarivanja profita nego radi zadovoljenja različitih općih, društvenih i humanitarnih potreba¹. Neprofitne organizacije, također i znane kao i nevladine organizacije, civilna društva i tako dalje, dobrovoljne su i privatne organizacije koje, prihode koje ostvaruje svojim djelovanjem, koristi za realizaciju zadane si misije, umjesto da ga distribuiraju članovima ili direktorima. One pripadaju takozvanom "trećem" neprofitnom sektoru i gdje ih razlikujemo kao nevladine organizacije, udruge građana ili građanske inicijative.

U Registar neprofitnih organizacija, po zakonu, mora biti upisana svaka neprofitna organizacija. To mogu biti političke stranke, vjerske zajednice, ustanove, udruge i savezi, kao i ostale pravne osobe čiji primarni cilj osnivanja i djelovanja nije ostvarivanje profita. Ove organizacije zadovoljavaju javne potrebe i pružaju javna dobra. To uključuje potrebe koje koriste društvu u cjelini, kao što su policijska i vojna zaštita, zdravstvena zaštita, kao i potrebe specifičnih skupina kao što su pomoć nemoćnima, osobama s poteškoćama u razvoju, slijepim i slabovidnim osobama itd. Također, neprofitne organizacije mogu ispunjavati i humanitarne potrebe, kao što je prikupljanje novca za pomoć poplavljenim područjima ili siromašnima. Istodobno, rast neprofitnih organizacija i nevladinih organizacija također se može promatrati i u kontekstu građanskoga sudjelovanja, društvenog angažmana, davanja glasa manjinskim interesima i slično.²

U posljednjim desetljećima ove organizacije su doživjele značajan rast u društveno-ekonomskoj važnosti. Neprofitne organizacije čine značajan udio u ukupnom zapošljavanju i stvaranju ekonomske vrijednosti na globalnoj razini i to kao dobavljači ključnih društvenih, zdravstvenih, obrazovnih i kulturnih usluga. Poslovanje neprofitnih organizacija rašireno je u sektorima koji se ne mogu strukturirati na tržišnoj osnovi. Nastaju kada država i tržište nisu u stanju odgovoriti na zahtjeve društva, a često ih započinju građani. Iako takve tvrtke stvaraju novac i zapošljavaju ljude, one ne služe

¹ Dimitrović, M., Horvatić-Kapelac, M. i Novokmet, M. (2014) **Računovodstvo neprofitnih organizacija**, Zagreb: Školska knjiga, str 10.

² Toepler, S. i Anheier, H. (2019.): **Nonprofit Management: Introduction and Overview**. London: Routledge, str.1

cilju davanja prihoda pojedincima. U Republici Hrvatskoj, neprofitne udruge mogu osnovati bilo koji pojedinac, a za upis u Registar neprofitnih organizacija prvo se moraju prijaviti u Ured za udruge. Udruge su oslobođene plaćanja poreza, ali su i dalje obvezne voditi računovodstvo, kao što su dužne i jednom godišnje podnositi financijsko izvješće nadležnom im uredu. Razlikuju se u pogledu prihoda, pa se tako mnoge udruge financiraju iz državne ili lokalne vlasti, programa Europske unije, ili ostvaruju novac od naplaćivanja članarina, vlastite proizvodnje ili drugih izvora. Odredbe Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija odnose se na domaće i strane udruge i njihove saveze, zaklade, fondacije, ustanove, umjetničke organizacije, komore, sindikate, udruge poslodavaca te sve druge pravne osobe kojima temeljni cilj osnivanja i djelovanja nije stjecanje dobiti, za koje iz posebnih propisa proizlazi da su neprofitnog karaktera³.

2.1.1. Udruge

Udruga⁴ je dobrovoljna, samostalna, neovisna, nevladina i neprofitna organizacija koju osnivaju fizičke ili pravne osobe radi ostvarivanja općeg dobra ili ciljeva od interesa za svoje članove. Udruga je pravna osoba koja stječe pravnu osobnost upisom u Registar udruga, sukladno odredbama Zakona o udrugama (Narodne novine 74/2014)([Zakon o udrugama - Zakon.hr](#)), kojim je uređeno osnivanje i djelovanje udruga u Republici Hrvatskoj. Udruga djeluje na temelju demokratskih principa, slobode udruživanja, ravnopravnosti svojih članova, transparentnosti, javnosti rada i samostalnosti u ostvarivanju svojih ciljeva. Udruga može imati ime i simbol, sjedište, statut, organe, članstvo, te obavlja druge djelatnosti sukladno odredbama ovog Zakona i drugim propisima. Udruga ima pravo na vlasništvo, stjecanje i otuđenje imovine, te obavljanje gospodarskih i drugih djelatnosti koje su u skladu s njezinom svrhom i ciljevima, a prihodi ostvareni tim djelatnostima služe isključivo za ostvarivanje ciljeva udruge. Udruga može surađivati s drugim udrugama, javnim tijelima, pravnim osobama, fizičkim osobama i međunarodnim organizacijama u svrhu ostvarivanja svojih ciljeva. Udruga je dužna voditi financijsko-računovodstvene evidencije i izraditi financijsko izvješće sukladno propisima. Udruga može, sukladno ovom Zakonu i drugim propisima, ostvarivati pravo na financijsku potporu iz javnih izvora, donacije, darove, nasljedstva i druge prihode u skladu s propisima. Osnivanje i rad udruge ne smiju biti usmjereni na ostvarivanje neprijateljskih ili protuzakonitih ciljeva, ugrožavanje ustavnog poretka, nacionalne sigurnosti, ljudskih prava i sloboda, te javnog interesa. Pod pojmom udruge, sukladno ovom Zakonu, podrazumijevaju se i zaklade, savezi i druge organizacije koje

³ [Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - Zakon.hr](#) - pristupljeno 17.07.2023.

⁴ Izradio autor po [Zakon o udrugama - Zakon.hr](#)

se osnivaju sukladno propisima i čije su karakteristike definirane ovim Zakonom. U Republici Hrvatskoj mogu djelovati i strane udruge, osnovane na temelju pravnog poretka strane države.

2.1.2. Zaklade

Zaklade su organizacije koje pružaju potporu i financiraju akcije koje su od koristi društvu. Njihove društvene i gospodarske uloge su od velike važnosti i zbog toga čine neizostavan dio neprofitnog sektora. Koncept zaklada nije nov i postoji od vremena prvih društava. Oduvijek je postojala potreba da se prikupljaju sredstva kako bi se realizirale korisne inicijative za opću dobrobit. Financiranje zaklada temelji se na dobroj volji ljudi da ulože dio svojih sredstava u projekte koji će koristiti svima. Iako ćemo uglavnom govoriti o zakladama usmjerenim na pomoć zajednici u cjelini, važno je napomenuti da postoje i zaklade koje se fokusiraju na pomoć pojedincima. Primjeri takvih slučajeva su bili prisutni u Hrvatskoj, u kojima su zaklade pomagale u plaćanju medicinskih računa djece oboljele od teških bolesti.

Iako ne postoji specifična definicija zaklade, u literaturi se ističu sljedeći elementi koji neku organizaciju čine zakladom⁵:

- bez članova,
- privatna tj. nedržavna,
- samoupravljačka,
- neprofitna organizacija koja služi nekoj javnoj svrsi.

Zaklade, iako po svojoj naravi spadaju u neprofitne organizacije, to ne znači da kao takve ne mogu ostvarivati profit. Štoviše, one se pozivaju da aktivno nastoje uvećati i sačuvati svoju imovinu, uz to da se ostvarena dobit zaklade isključivo upotrebljava za postizanje ciljeva zbog kojih je zaklada i oformljena. Slijedom toga, naglasak je na činjenici da se ostvarena dobit nikada ne smije dijeliti vlasnicima (koji ne postoje za zaklade), članovima uprava, zaposlenicima ili drugim pojedincima, već se uvijek mora koristiti za postizanje navedenih ciljeva i projekata.

Zaklade imaju ključnu ulogu u stvaranju i jačanju društvenog kapitala, koji obuhvaća mreže, odnose i povjerenje među ljudima u društvu. Zaklade potiču suradnju, povezivanje i solidarnost među različitim skupinama ljudi, što doprinosi izgradnji socijalno povezanog i kohezivnog društva. One su često

⁵ Vidjeti Anheier, H. K., **Foundations in Europe: a comparative perspective**, Civil Society Working paper 18, Centre for civil society, London school of economics and Political Science, London, 2001., str. 3

prepoznate kao ključni akteri u ostvarivanju socijalnih promjena. Zahvaljujući svom financijskom kapitalu, stručnosti i resursima, zaklade mogu podržavati inovativne projekte i inicijative koje rješavaju društvene probleme i poboljšavaju kvalitetu života. Kroz svoje djelovanje, zaklade mogu utjecati na politike, poticati društvenu pravdu, zaštitu okoliša, ljudska prava i druga pitanja od društvenog značaja.

Filantropija se odnosi na čin davanja i podržavanja općeg dobra, a zaklade su ključni mehanizmi za ostvarivanje filantropskih ciljeva. One omogućuju pojedincima, obiteljima, tvrtkama i drugim donatorima usmjeravanje njihovih resursa prema područjima i pitanjima koja smatraju važnima. Filantropija putem zaklada može pridonijeti društvenoj dobrobiti, podržavajući inovacije, istraživanja, obrazovanje, umjetnost i druga područja od interesa za društvo.

Sve više se prepoznaje važnost održivosti u djelovanju zaklada. One su svjesne potrebe da njihove aktivnosti budu održive dugoročno kako bi kontinuirano podržavale ciljeve i inicijative. Stoga se ističe važnost dugoročnog planiranja, upravljanja resursima, razvoja partnerskih odnosa i ulaganja u izgradnju kapaciteta kako bi se osigurala trajnost djelovanja zaklada.

2.1.3. Fondacije

Fondacija u skladu sa Zakonom o zakladama i fondacijama⁶ u Republici Hrvatskoj je pravna osoba koja se osniva sa svrhom postizanja općekorisnih ciljeva. To znači da je njezino djelovanje usmjereno na promicanje društveno korisnih aktivnosti i poticanje općeg dobra, a ne na stjecanje dobiti ili profitiranje. Fondacija se karakterizira time što je bez članova, što znači da nema svoje članstvo, već je organizirana kao pravna entiteta koju osnivač osniva s određenom imovinom koju namjenjuje za postizanje svojih ciljeva. Fondacija ima jasno utvrđene ciljeve koje određuje njezin osnivač u osnivačkom aktu i statutu. To mogu biti različite društveno korisne svrhe kao što su promicanje kulture, znanosti, obrazovanja, zaštita okoliša, briga o socijalno ugroženima, podrška umjetnosti, humanitarne akcije, potpora zdravstvenim i socijalnim programima, te druge aktivnosti koje pridonose dobrobiti zajednice.

S obzirom na to da je fondacija bez članova, njezino upravljanje i vođenje povjereno je organima fondacije, koji obično uključuju upravni odbor ili nadzorni odbor, te eventualno upravitelja ili izvršnog direktora. Upravljanje fondacijom se odvija u skladu s osnivačkim aktom, statutom i primjenjivim zakonima. Fondacija se može osnovati od strane fizičkih osoba, pravnih osoba ili drugih fondacija. Osnivači mogu dodijeliti imovinu ili financijska sredstva fondaciji koja će se koristiti za postizanje

⁶ [Zakon o zakladama i fondacijama \(nn.hr\)](#)- pristupljeno 22.07.2023

njezinih ciljeva. Fondacija može i sama stjecati imovinu putem donacija, nasljedstva, poklona, ili drugih zakonitih izvora. U svom djelovanju, fondacija je dužna poštovati odredbe Zakona o zakladama i fondacijama, te podnositi godišnje izvještaje i financijska izvješća kako bi osigurala transparentnost svog rada i ispravno korištenje svoje imovine u skladu s postavljenim ciljevima. Fondacija ima važnu ulogu u društvu jer potiče različite inicijative i aktivnosti koje doprinose dobrobiti zajednice i promiču općekorisne svrhe.

Temeljna razlika između Zaklade i Fondacije je u tome što djelovanje Zaklade nije vremenski određeno kao što je to slučaj kod Fondacija, koje djeluju u periodu potrebnom za ostvarenje onih ciljeva zbog kojih su i osnovani. Taj vremenski period nije dulji od pet godina.

2.1.4. Ustanove

Sukladno Zakonu o ustanovama⁷, ustanove su pravne osobe koje djeluju u područjima od primarnog interesa za nevladine udruge i gdje surađuju s državom. Osnivač ustanove može biti bilo domaća ili strana fizička, kao i pravna osoba. Međutim, samo javne ustanove smiju obavljati djelatnosti i pružati usluge kao javna služba. Javna ustanova može biti osnovana od strane države, jedinica lokalne samouprave u okviru svog samoupravnog djelokruga, te drugih fizičkih ili pravnih osoba. Osim toga, ako je to zakonom izričito dozvoljeno, jedinica lokalne samouprave i fizička ili pravna osoba mogu zajedno osnovati javnu ustanovu. Sve ustanove su dužne pravodobno i točno informirati javnost o uvjetima i načinu pružanja svojih usluga, kao i obavljanju djelatnosti za koju su osnovane.

Ustanove svoju imovinu uvećavaju novčanim sredstvima prikupljenih od njihovih utemeljitelja, zarađenih od obavljanja usluga i prodaje dobara, državnim potporama ili iz drugih izvora sredstva. U slučaju ostvarivanja dobiti, kao što vrijedi i za ostale neprofitne organizacije, dozvoljeno im je koristiti ga samo za razvitak i provođenje djelatnosti ustanove.

2.1.5. Ostalo

Ostale neprofitabilne organizacije uključuju Političke stranke, sindikate, vjerske zajednice, komore.

Političke stranke: To su organizacije koje okupljaju ljude koji dijele slična politička uvjerenja i ciljeve. Cilj političkih stranaka je osvajanje političke moći i sudjelovanje u upravljanju državom ili lokalnom samoupravom. One promiču svoje političke programe, vode kampanje, sudjeluju na izborima i predstavljaju interese svojih članova i simpatizera u političkim procesima.

⁷ [Zakon o ustanovama - Zakon.hr](#)-pristupljeno 23.07.2023.

Sindikati: Sindikati su organizacije radnika osnovane s ciljem zaštite radničkih prava, poboljšanja radnih uvjeta, pregovaranja o kolektivnim ugovorima s poslodavcima te zastupanja interesa radnika pred poslodavcima i vladom. Sindikati djeluju kako bi osigurali pravedne plaće, siguran radni okoliš i prava zaposlenih.

Vjerske zajednice: Vjerske zajednice su organizacije koje okupljaju vjernike s istim vjerskim uvjerenjima i praksama. Cilj vjerskih zajednica je promicanje i širenje vjerskih vrijednosti, obavljanje vjerskih obreda i ceremonija, te pružanje duhovne potpore i podrške članovima zajednice.

Komore: Komore su organizacije koje okupljaju stručnjake iz određene profesije ili industrije. One služe kao strukovne udruge koje promiču interese svojih članova, postavljaju etičke standarde i norme za profesionalno ponašanje te pružaju usluge obrazovanja i razvoja za unapređenje struke.

Sve navedene organizacije imaju posebne svrhe i ciljeve, a zajedničko im je to što djeluju u društvenom interesu, a ne u cilju stjecanja profita.

2.2. Vrste i obilježja neprofitnih organizacija

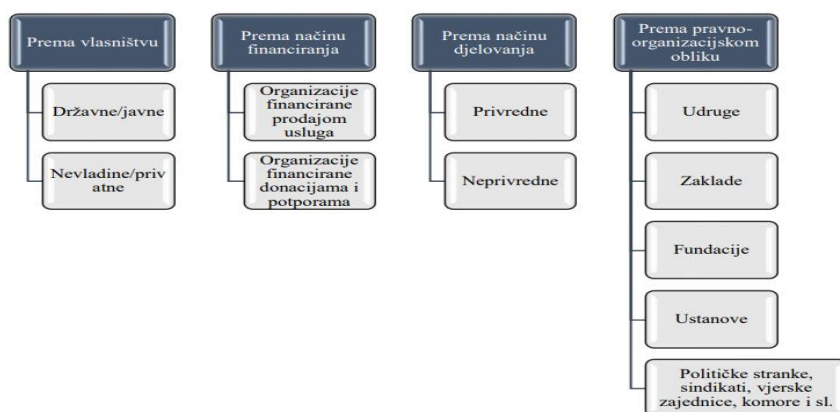
Neprofitne organizacije možemo razvrstati i kategorizirati po 4 kriterija, te stoga razlikujemo podjele prema kriteriju vlasništva, načinu financiranja, pravnom obliku ili području djelovanja. Navedene podjele po kriterijima, kao i vrste neprofitnih organizacija koje se po tim obilježjima razlikuju, su vizualno predočene u sljedećim slikama:

Slika 1: Kriteriji klasifikacije neprofitnih organizacija

Izvor: Izrađeno prema Vašiček, D. i Vašiček, V. (2016): Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija. Rijeka: Ekonomski fakultet, str 6.-8.

Slika 2: Vrsta neprofitnih organizacija

Izvor: Izrađeno prema Vašiček, D. i Vašiček, V. (2016): *Računovodstvo proračunskih i neprofitnih organizacija*. Rijeka: Ekonomski fakultet, str 6.-8.

2.3. Udruge kao najznačajnija skupina neprofitnih organizacija u Republici Hrvatskoj

Kako bi se u javnoj političkoj sferi odražavali različiti interesi i ideali, podrazumijeva se sudjelovanje građana u raznim grupama, organizacijama, inicijativama, pa čak i pojedinačno.

Udruge u Republici Hrvatskoj pridonose oblikovanju boljeg i pravednijeg društva, baveći se djelatnostima koje su od društvene važnosti. Ovo čine uglavnom kroz volonterski rad, kojeg obavljaju na lokalnoj i nacionalnoj, kao i na razini Europske unije.

Njihov doprinos se očituje u poticanju građanskih inicijativa, zagovaranju i zaštiti ljudskih prava i ranjivih skupina, u aktivnom sudjelovanju u oblikovanju različitih nacionalnih propisa, programa i strategija te u pružanju socijalnih i javnih usluga općeg interesa, kao što su obrazovanje, zdravstvo, socijalna skrb, sport, i slično. Udruga i građanske inicijative imaju ključnu ulogu u održavanju kvalitetne demokracije. Oni nadgledaju državne institucije i prate njihov rad, napominju ih kako moraju izvršiti dana obećanja, upozoravaju javnost na probleme, nameću nove ideje i teme u vezi političke agende, te javnost drži informiranom i educiranom i upozorava je na probleme. Snaga civilnog društva u tome da bude korektiv političkim elitama ovisi o njegovoj razvijenosti i snazi.

Hrvatska je u proteklim desetljećima izgradila sustav institucionalne potpore civilnom društvu kroz tri glavna stupa: Ured za udruge Vlade RH, Nacionalnu zakladu za razvoj civilnog društva i Savjet za razvoj civilnog društva. Aktivno civilno društvo sprječava netransparentan i usmjeren na osobne interese rad političara koji kroz svoje djelovanje zanemaruju javne interese i vladavinu prava.

Što se tiče projektnog financiranja, situacija u kojoj se organizacije udruge civilnog društva suočavaju s administrativnim nasiljem kroz ESF natječaje je neprihvatljiva. To uključuje nepoštivanje kalendara

objave natječaja, neobjavlivanje natječaja, učestala obustavljanja i poništavanja natječaja, izmjene natječajne dokumentacije, odugovlačenje s odgovorima za postavljenje zahtjeve kao i davanje generičkih odgovora, nesukladnost provedbenih tijela, odstupanje pravila od procedura, manjak fleksibilnosti, perspektivnosti i transparentnosti čitavog procesa. Stoga je neutemeljeno i rizično izjaviti da se političke stranke financiraju kroz civilno društvo. Udruge konkuriraju na natječajima i ukoliko dobiju sredstva za svoje unaprijed planirane aktivnosti koje su u skladu s uvjetima natječaja, dobivaju sredstva namijenjena isključivo tim aktivnostima. Svaki trošak mora biti jasno opravdan i dokumentiran tijekom provedbe projekta. Javno financiranje putem natječaja podložno je kontroli koja uključuje administrativne provjere, procjenu kapaciteta organizacije, usklađenost predloženih aktivnosti s ciljevima natječaja, evaluacije i revizije. Udruge su također podvrgnute vanjskim revizijama te podložne retroaktivnoj kontroli dokumentacije i provedenih aktivnosti. Nadalje, važno je naglasiti da udruge igraju ključnu ulogu u promicanju participativne demokracije. Aktivno uključivanje građanki i građana u donošenje odluka i oblikovanje javnih politika doprinosi većem osjećaju pripadnosti zajednici te stvaranju odgovornih i transparentnih institucija. Participativni pristup potiče dijalog između građana i političkih aktera te omogućuje bolje razumijevanje potreba i problema građana.

Ujedno, razne udruge imaju važnu ulogu u promicanju održivog razvoja i zaštiti okoliša. Takve organizacije često se bave pitanjima zaštite prirode, očuvanja biološke raznolikosti, smanjenja onečišćenja i promicanja ekološki odgovornih praksi. Kroz svoje aktivnosti, ove udruge osvještavaju javnost o važnosti očuvanja okoliša za buduće generacije te potiču donošenje politika koje podržavaju ekološku održivost. Također, udruge igraju ključnu ulogu u promicanju socijalne pravde i ravnopravnosti. Mnoge takve organizacije usmjerene su na podršku ranjivim grupama društvene zajednice, što podrazumijeva osobe s invaliditetom, socijalno ugrožene, izbjeglice, migranti i svi ostali koji se suočavaju s društvenim izazovima. Kroz različite projekte i programe, civilne udruge nastoje poboljšati kvalitetu života ovih skupina te osigurati da imaju jednake mogućnosti i pristup resursima kao i ostali građani. Naglasak je i na važnosti razvoja civilnog društva na lokalnoj razini. Lokalne udruge imaju duboko razumijevanje specifičnih potreba i problema svojih zajednica te mogu bolje prilagoditi svoje aktivnosti kako bi odgovorile tim izazovima. Osim toga, razvoj jakih lokalnih organizacija jača demokratski kapacitet cijelog društva, jer potiče građane da se aktivno uključe u rješavanje pitanja koja utječu na njihove živote.

Usprkos značajnom doprinosu civilnog društva, udruge se često suočavaju s izazovima u financiranju svojih aktivnosti. Ovisnost o javnim sredstvima može dovesti do gubitka neovisnosti i autonomije organizacija, što može umanjiti njihovu sposobnost da budu nepristrane i kritički angažirane. Stoga je

važno poticati raznolike izvore financiranja, uključujući i donacije građana, sponzorstva privatnih tvrtki i međunarodne fondove kako bi se osigurala održivost civilnih udruga.

Uz podršku države, važno je osigurati i suradnju između civilnog društva i poslovnog sektora te akademske zajednice. Partnerstva između ovih sektora mogu dovesti do inovativnih rješenja za društvene probleme i potaknuti društveno odgovorno poslovanje. U konačnici, civilno društvo okupljeno oko udruga ima potencijal da bude katalizator pozitivnih promjena u društvu. Kroz svoje djelovanje, takve organizacije civilnog društva mogu osnažiti građane, promicati demokraciju, boriti se za socijalnu pravdu i očuvanje okoliša te pridonijeti stvaranju inkluzivnog i održivog društva za sve⁸.

2.3.1. Razlika između udruga i zadruga.

Udruga i zadruga su dvije različite organizacijske strukture koje se često koriste u civilnom društvu, ali imaju različite svrhe, ciljeve i načine djelovanja. Evo glavnih razlika između udruga i zadruga:

- **Svrha i ciljevi:**

Udruga: Udruga je organizacija koja okuplja ljude s istim interesima, ciljevima ili vrijednostima. Njihov glavni cilj može biti promicanje određenih društvenih, humanitarnih, kulturnih, sportskih ili ekoloških aktivnosti. Udruge često služe za zaštitu i promicanje interesa svojih članova ili ciljane skupine građana.

Zadruga: Zadruga je organizacija članova koja služi za unapređenje ekonomske situacije i dobrobiti svojih članova, obično u poljoprivrednom, proizvodnom ili uslužnom sektoru. Glavna svrha zadruge je poboljšanje ekonomske pozicije članova putem zajedničkog rada, dijeljenja resursa i suradnje u proizvodnji, distribuciji i trgovini proizvoda i usluga.

- **Struktura i vlasništvo:**

Udruga: Udruga nema vlasnike, već ima članstvo koje se dobrovoljno uključuje u aktivnosti udruge. Članovi udruge često imaju pravo glasa na skupštinama ili sastancima na kojima se donose važne odluke vezane uz aktivnosti udruge.

Zadruga: Zadruga je oblik organizacije u kojoj su članovi istovremeno i vlasnici zadruge. Svaki od članova, bez obzira na iznos ulaganja u zadrugu, ima jedan glas. Profiti i koristi od poslovanja zadruge raspodjeljuju se među članovima na temelju njihovog sudjelovanja u radu ili poslovanju zadruge.

⁸ Izrađeno prema [letak udruge u RH hr 2 \(gov.hr\)](http://letak.udruge.u.rh.hr/2)

- **Pravni status:**

Udruga: Udruga je pravna osoba koja ima zakonom regulirane pravne ovlasti i obveze. Obično se registrira kod nadležnih državnih tijela ili ministarstava i podliježe zakonima o udrugama u zemlji u kojoj djeluje.

Zadruga: Zadruga je također pravna osoba, ali njezin pravni status obično je reguliran posebnim zakonima o zadrugama, koji se razlikuju od zakona koji reguliraju udruge.

- **Financiranje:**

Udruga: Financiranje udruge često dolazi iz različitih izvora, kao što su članarine, donacije, sponzorstva, javni ili privatni fondovi i projektno financiranje.

Zadruga: Financiranje zadruge obično se temelji na zajedničkim ulaganjima članova, koji često sudjeluju u zajedničkim poslovnim aktivnostima kako bi ostvarili prihod i koristili zadružne resurse.

Udruga se registrira u Registar udruge, dok se zaklada registrira u Registar zaklada.

Statut je pravni dokument udruge koji definira ciljeve, djelovanje, financiranje i druge važne elemente za nesmetano funkcioniranje udruge. Za zakladu, donosi se Akt o osnivanju koji utvrđuje svrhu i način korištenja imovine zaklade.

Zakonu o udrugama (NN 74/14) definira udruhu kao tvorevinu nastalu slobodnim i dobrovoljnim udruživanjem više fizičkih i/ili pravnih osoba koje su se udružile kako bi zaštitili svoje interese, kako bi se zauzimali za ljudska prava, zaštitu okoliša, humanitarne, socijalne, kulturne, obrazovne, znanstvene, sportske, zdravstvene, tehničke, informacijske, strukovne ili druge ciljeve koje su dopuštene od strane Ustava, ali uz to da dobit ne ostvaruju.

Dok, Zakon o zakladama i fondacijama, donesenim 1995. godine, zaklada je ona imovina koja ima namjenu za trajno ostvarivanje određene dobrotvorne svrhe koja je općekorisna.

Udruga se osniva od strane barem tri fizičke ili pravne osobe koje su poslovno sposobne, a zaklada se osniva ili od strane fizičke ili pravne osoba (domaće ili strane) tj. zakladnika, ili od strane grada ili država temeljem posebnog Zakona.

Udruga za svoje djelovanje i ostvarivanje ciljeva treba članove koji obavljaju aktivnosti i financiranje. Zaklada, s druge strane, nema članove, već korisnike, te može imati podupiratelje ili donatore.

Najvažnija razlika između ove dvije neprofitne organizacije je što udruhu ne zahtijeva imovinu za svoje osnivanje i djelovanje dok zaklada bez nje ne može funkcionirati.

Ukratko, i udruge i zadruge su organizacije koje okupljaju ljude radi ostvarivanja određenih ciljeva, ali se razlikuju u svrsi, strukturi, vlasništvu i načinu financiranja. Udruge se često fokusiraju na društvene i humanitarne ciljeve, dok su zadruge više orijentirane prema ekonomskim interesima svojih članova⁹.

⁹ Izrađeno prema [Koja je razlika između udruga i zaklada? - Transparency International Hrvatska – i Organizacija civilnog društva - definicija i uloga u društvu - Radio Nova Gradiška \(radiong.hr\)](#)- pristupljeno 25.07.2023.

3. OBILJEŽJA FINACIJSKOG IZVJEŠTAVANJA NEPROFITNIH ORGANIZACIJA

3.1. Zakonodavni okvir financijskog izvještavanja neprofitnih organizacija.

Zakoni, pravila i drugi pravni dokumenti koji uređuju sve bitne elemente potrebne za bilo koju neprofitnu organizaciju da djeluje na vrijeme i u skladu sa svim primjenjivim zakonima, čine regulatorni okvir za neprofitne organizacije. Na svojoj 14. sjednici, 3. listopada 2014. godine, Hrvatski sabor donio je Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija¹⁰ (NN, br. 121/2014.). Ovaj Zakon uređuje ključne aspekte financijskog poslovanja i računovodstvenog sustava neprofitnih organizacija i obuhvaća izradu i objavu financijskih izvještaja, reviziju godišnjih financijskih izvještaja, objavu godišnjih financijskih izvještaja javnosti, vođenje financijskog poslovanja i računovodstva te druge poslove koji se odnose na vođenje financijskog poslovanja i računovodstva neprofitnih organizacija. Sve pravne osobe i udruge, strane i domaće, koje obavljaju djelatnosti neprofitnog karaktera su obavezni primjenjivati ovaj zakon.

Neki od glavnih zakonskih okvira koji vrijede za neprofitne organizacije su:

- Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 121/2014) koji je zamijenio dotadašnju Uredbu o računovodstvu neprofitnih organizacija (Narodne novine 10/08, 7/09, 158/13, 1/14, 44/14)
- Pravilnik o neprofitnom računovodstvu i računskom planu (Narodne novine 1/2015)
- Pravilnik o izvještavanju u neprofitnom računovodstvu i registru neprofitnih organizacija (Narodne novine 31/2015)
- Pravilnik o sustavu financijskog upravljanja i kontrola te izradi i izvršavanju financijskih planova neprofitnih organizacija (Narodne novine 119/2015)
- Svrha ovih zakona je omogućavanje preduvjeta kako bi se efikasno provodilo financiranje programa i projekata od javnog interesa, čime se bave udruge širom Republike Hrvatske. Glavni okvir Zakona o financijskom poslovanju i računovodstvu obuhvaća propise i regulacije vezane za
- Vođenje knjigovodstva
- Izvještaje

¹⁰ [Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - Zakon.hr](#)- pristupljeno 26.07.2023.

- Godišnji program rada i financijski plan
- Financijski nadzor neprofitnih organizacija
- Reviziju godišnjih financijskih izvještaja
- Registar neprofitnih organizacija

Registar neprofitnih organizacija je centralni izvor podataka godišnjih financijskih izvještaja svih neprofitnih organizacija u Hrvatskoj, u kojem su nalaze sve potrebne informacije kako bi se utvrdio financijski položaj i poslovanje kao i namjensko korištenje sredstva proračuna. Vođenjem Registra je zaduženo Ministarstvo financija i na njegovim internetskim stranicama je objavljen i dostupan svima. Kako bi neprofitna organizacija mogla primiti sredstva iz proračuna, bilo to iz državnog ili iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, dužna je izvršiti upis u Registar neprofitnih organizacija. obvezna je upisati se u Registar neprofitnih organizacija.

3.2. Financijski izvještaji neprofitnih organizacija.

Financijska izvješća su rezultat računovodstvenog procesa i uključuju detalje o financijskom položaju subjekta, financijskom rezultatu i novčanim tokovima. Ove detalje obično koriste vanjski korisnici za donošenje poslovnih odluka. Izraz "financijska izvješća" odnosi se na cjelovitu zbirku financijskih izvješća koja su sastavljena za određeni vremenski okvir unutar godine ili za cijelu fiskalnu godinu. Budući da su neprofitne organizacije statusno i računovodstveno ponajprije neprofitne, za njihovo poslovanje je potrebno postaviti poslovne knjige i sustav financijskog izvještavanja u okvire odgovarajućih pravila ove vrste. Poslovanje neprofitne organizacije temelji se na sljedeća dva načela, prema Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija:

- Načelo dobrog financijskog upravljanja i kontrole
- Načelo javnosti i transparentnosti

Sustav internih kontrola osmišljen je u svrhu dobrog financijskog upravljanja, s ciljem osiguranja ekonomičnog, djelotvornog i učinkovitog korištenja financija neprofitne organizacije za postizanje njenih ciljeva. Sustavi za financijsko upravljanje i kontrolu izgrađeni su na pet međusobno povezanih komponenti, uključujući:

- ❖ **kontrolno okruženje** obuhvaća organizacijsku strukturu, stil upravljanja i ciljeve poduzeća
- ❖ **upravljanje rizicima** uključuje identifikaciju, procjenu i praćenje rizika te poduzimanje odgovarajućih mjera. Praćenje rizika omogućava organizaciji da ostane informirana o promjenama i novim rizicima koji se mogu pojaviti tijekom vremena.

- ❖ **kontrolne aktivnosti** obuhvaćaju načela, postupke i druge mjere kojima se smanjuje rizik i ostvaruju ciljevi organizacije. Ove aktivnosti moraju biti prikladne, troškovno učinkovite i pravilno dokumentirane.
- ❖ **informacije i komunikacije** koje moraju biti točne, ažurne i dostupne kako bi omogućile učinkovitu komunikaciju i upravljanje na svim razinama organizacije.
- ❖ **praćenje i procjenu sustava**

4. FINANCIJSKI IZVJEŠTAJI I FINANCIJSKA ANALIZA NEPROFITNOG SEKTORA

4.1. Financijski izvještaji

Djelatnost računovodstva neprofitnih organizacija obuhvaća sakupljanje i analizu podataka temeljem knjigovodstvenih isprava, vođenje poslovnih knjiga i sastavljanje i podnošenje financijskih izvještaja na zakonski propisan način koji omogućuje provjeru i utvrđivanje točnosti, kao i sakupljanje i obrađivanje financijskih informacija koje obnašaju statističku, poreznu ili drugu svrhu. Neprofitne organizacije uglavnom vode dvojno knjigovodstvo prema računskom planu za neprofitne organizacije. Međutim, postoji mogućnost vođenja jednostavnog knjigovodstva ako su ispunjeni određeni kriteriji, kao što su :

- vrijednost imovine neprofitne organizacije na kraju svake od prethodne tri godine uzastopno manja od 30.526,25 eura (230.000,00 kuna)
- godišnji prihod neprofitne organizacije u svakoj od prethodne tri godine uzastopno manji od 30.526,25 eura godišnje (230.000,00 kuna)

Bitno je uzeti u obzir da je neprofitna organizacija u prve tri godine od osnivanja dužna voditi dvojno knjigovodstvo bez obzira na njezinu vrijednost imovine i godišnji prihod. Odluku o vođenju jednostavnog knjigovodstva neprofitna organizacija može obnašati sve dok zadovoljava gore navedene uvjete, odnosno do opoziva Odluke.

Sve neprofitne organizacije imaju obvezu predaje financijskih izvješća bez na njihov način vođenja knjigovodstva, samo s određenim razlikama u obaveznim izvještajima. Izvješća su dostupna svim korisnicima u sklopu stranice registra neprofitnih organizacija. Prema Uputi Ministarstva financija namijenjenoj neprofitnim organizacijama godišnji financijski izvještaji u sustavu dvojnog knjigovodstva čine:

- bilanca,
- izvještaj o prihodima i rashodima
- bilješke uz financijske izvještaje¹¹.

¹¹ Bedeković, M., Krizmanić, I. i Kadlec, T. (2021): **Osvrt na analizu poslovanja neprofitne organizacije.** Obrazovanje za poduzetništvo, 11 (1), str. 127.

Na primjer, obveznici za sastavljanje financijskih izvještaja za 2020. godinu su sve neprofitne organizacije koje ispunjavaju dio navedenih uvjeta:

- organizacija je osnovana 2020. godine
- od osnivanja organizacije proteklo je tri ili manje godina
- od njihovog osnivanja proteklo je više godina ali njihova vrijednost imovine ili ukupni godišnji prihod je veći od 30.526,25 eura (230 000 HRK)
- provode sustav dvojnog knjigovodstva unatoč zadovoljavanju uvjeta za provođenje jednostavnog knjigovodstva

Krajnji rok za predaju polugodišnjeg financijskog izvještaja neprofitnih organizacija koja prihode ostvaruje isključivo iz gospodarske djelatnosti izvještaja Financijskoj agenciji je 30. srpnja tekuće godine. Uz navedene financijske izvještaje, neprofitne organizacije također imaju obvezu sastavljanja skraćenog izvještaja o prihodima i rashodima izvještajnim razdobljima tijekom godine. Sukladno Zakonu o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija¹² (Narodne Novine, 121/14, članak 31), financijski izvještaji podliježu reviziji ukoliko je neprofitna organizacija u prethodnoj godini imala ukupan prihod iznad 10 milijuna kuna, a ako je neprofitna organizacija imala ukupni prihod između 3 i 10 milijuna kuna, onda podliježe revizijskom uvidu. Organizacije koje vode jednostavno knjigovodstvo obvezne su sastavljati samo godišnji financijski izvještaj o primicima i izdacima.

4.1.1. Bilanca

Bilanca je statični izvještaj koji daje sustavni pregled imovine, kapitala i obveza gospodarskog subjekta na određeni datum, najčešće na datum završetka fiskalne godine¹³. Pruža uvid u financijsko stanje (poreznog) obveznika uspoređivanjem ukupne imovine ili aktive s ostvarenim i budućim obvezama ili pasive. Bilanca predstavlja temeljni dokument za provođenje revizije i ključna je za provedbu svih analiza uspješnosti. Ako vrijednost obveza premašuje vrijednost imovine, u aktivni će se prikazati saldo poravnavanja koji predstavlja gubitak obrnuto. Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija propisuje Obrazac BIL-NPF u kojem se bilanca vodite klasificira imovinu prema

¹² [Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija - Zakon.hr](#) Članak 31.- pristupljeno 26.07.2023.

¹³ Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): **Financijski menadžment, IX.** dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb, str. 425.

vrsti, trajnosti i funkciji, te prema nefinancijskoj i financijskoj imovini. Obveze u bilanci označavaju nepodmirene obveze koje su rezultat prošlih poslovnih događaja, a za mogu dovesti do smanjenja ekonomske koristi i odljeva resursa iz organizacije. Vlastiti se definiraju kao preostala imovina nakon što se od nje oduzmu obveze. Podaci u bilanci temelje se na glavnoj knjizi neprofitne organizacije, a osnovni cilj im je izjednačenje ukupne imovine sa ukupnim obvezama i vlastitim izvorima odnosno bilančna jednakost.

4.1.2. Račun prihoda i rashoda

Izveštaj o prihodima i rashodima ima ključnu ulogu u pružanju cjelovitog prikaza ostvarenih prihoda i rashoda tijekom određenog razdoblja, te u prikazu financijskog rezultata neprofitne organizacije. Sustav dvojnog knjigovodstva zahtijeva da svaka neprofitna organizacija sastavlja ovaj izvještaj dva puta godišnje, odnosno jednom u šest mjeseci.

Prihod predstavlja povećanje ekonomske koristi za izvještajno razdoblje zbog priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza. Prihodi se razvrstavaju na recipročne i ne recipročne. Recipročni prihodi nastaju na temelju obavljanja djelatnosti organizacije, odnosno isporuke dobara ili usluga, dok ne recipročni prihodi uključuju članarine, donacije, pomoći, doprinose i slično. Prihodi se podijele na nekoliko podskupina, ovisno o njihovoj prirodi. Za iskazivanje ne recipročnih prihoda (donacije, članarine, pomoći, doprinosi i slično) bitan je novčani tijek ili neka druga imovinska korist dok za iskazivanje recipročnih prihoda vrijede suprotna pravila.

Razred 4 predstavlja rashode razvrstane u sljedeće skupine: rashodi za zaposlene, materijalni rashodi, rashodi amortizacije, financijski rashodi, donacije i ostali rashodi. Rashodi nastali u izvještajnom razdoblju iskazuju se u rashodima razdoblja, dok se oni rashodi koji ne pripadaju izvještajnom razdoblju iskazuju kao budući rashodi na zasebnom knjigovodstvenom računu, te se prenose u rashode razdoblja nastupanjem njihovog odgovarajućeg razdoblja. U vezi s kratkotrajnom imovinom, treba upozoriti na to da neprofitna organizacija samostalno određuje hoće li nabavu stvari koje ne skladišti, koje ne drži na zalihama ili kod koje zalihe nemaju stanje iskazivati kao povećanje vrijednosti imovine i njezino smanjenje ili će ih odmah iskazati kao materijalni rashod¹⁴. Važno je da izvještaj o prihodima i rashodima pruža potpuni uvid u financijsko stanje i poslovanje neprofitne organizacije, što je ključno za donošenje informiranih odluka i praćenje njezinog financijskog uspjeha.

¹⁴ Dremel, N. (2014) Smjernice računovođama za rad s neprofitnom organizacijom, RRiF, 14 (12). str.20.-21.

4.1.3. Bilješke

Bilješke za financijske izvještaje predstavljaju dopunu financijskih izvještaja i mogu se iskazati tekstualno, broičano ili kombinirano. Radi lakšeg praćenja izvještaja svaka bilješka sadrži AOP oznaku izvještaja na koju se odnosi, kao i redni broj bilješke. U obvezne bilješke uz bilancu ubrajaju se pregled ugovornih odnosa koji mogu postati obveza, sporovi na sudu koji su u tijeku i sl., te pregled rokova dospjeća kredita i zajmova, naročito robnih. Bilješke uz izvještaj o prihodima i rashodima sadrže i objašnjenja odstupanja stavki u odnosu na prethodnu godinu. Organizacija nije obvezna predavati Bilješke Financijskoj agenciji, ali Državnom uredu za reviziju jest.

4.2. Financijska analiza

Postoji mnogo različitih vrsta analize a njezin odabir ovisi o interesima subjekta koji je nadležan za provođenje analize (poduzeće, vjerovnik, investitor). Svim vrstama analize zajednička je primjena raznih analitičkih metoda i tehnika koje financijske podatke transformiraju u informacije relevantne za upravljanje. Temeljni instrumenti i postupci analize financijskih izvještaja su :

- Komparativni financijski izvještaji – postupak horizontalne analize
- Strukturni financijski izvještaji – postupak vertikalne analize
- Pokazatelji financijske analize – pojedinačni pokazatelj, skupine pokazatelja, sustavi pokazatelja, zbrojni ili sintetski pokazatelji

4.2.1. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza prikazuje postotni doprinos svake stavke financijskog izvješća povezanom ukupnom iznosu. Ilustracije radi, u aktivi će biti prikazan odnos kratkotrajne imovine i ukupne imovine. Slični postoci prihoda bit će prikazani za troškove prodanih proizvoda, bruto dobit, kamate, prodajne i administrativne troškove, operativnu dobit i druge stavke. Razumijevanje strukture financijskih izvještaja stječe se vertikalnom analizom.

Vertikalna analiza je proces usporedbe određenih pozicija financijskih izvještaja s njihovom odgovarajućom ukupnom veličinom za jednu promatranu godinu.

U procesu izvođenja vertikalne analize bilance i interpretaciji rezultata, potrebno je obratiti pozornost na izvore financiranja i na strukturu imovine.

4.2.2. Horizontalna analiza

Najznačajnije situacije u bilanci i računu dobiti i gubitka prikazane su u apsolutnim iznosima u horizontalnoj analizi, zajedno s varijacijama u tim iznosima tijekom vremena (za nekoliko uzastopnih godišnjih izvješća). Promjene se mogu izraziti kao apsolutni ili relativni izvještaji, omogućujući promatranje promjena u pozicijama financijskih izvještaja kroz vrijeme ili usporedbu s baznom godinom. Budući da je bez ovakvog pristupa ovakvoj analizi teško postići cilj kvalitetnih podataka, potrebno je evaluirati nekoliko godina i na taj način staviti podatke u odnos pri horizontalnoj analizi. Pozitivni trendovi vidljivi su u rezultatima horizontalne analize više razdoblja, no potrebno je pratiti višegodišnje trendove kako bi se što točnije zaključivalo o dinamici promjena. Konkretno, ishod analize dvaju razdoblja može pokazati povoljne tendencije, ali kada se razmatra kroz duži vremenski okvir, može se zaključiti da ishod analize predviđa buduće probleme.

4.2.3. Analiza financijskih pokazatelja.

Analiza financijskih pokazatelja obično se provodi kroz vremenski period od godine dana, koristeći se podacima o prihodima i rashodima. Ukoliko se vrši analiza financijskog stanja poduzeća u točno određenom trenutku za izračun pokazatelja koristi se bilanca. Financijski pokazatelji predstavljaju numeričke vrijednosti koji omogućuju usporedbu različitih ekonomskih veličina međusobnim stavljanjem u omjer. Analizom ovih pokazatelja možemo dobiti dublji uvid u financijsko stanje i performanse poduzeća te identificirati trendove ili potencijalne probleme.

Tablica 1: Financijski pokazatelji i način izračuna odabranih pokazatelja

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA
Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda	Najveći iznos prihoda (vrsta) / ukupan prihod
Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna	Donacije, potpore i subvencije / ukupan prihod
Koeficijent zarađenih prihoda	Ukupan zarađeni prihod / ukupan prihod
Koeficijent samodostatnosti	Ukupan zarađen prihod / ukupni rashodi
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina / kratkoročne obveze
Odnos rashoda za zaposlene i ukupnih rashoda	Rashodi za zaposlene / ukupni rashodi

Povrat vlastitih izvora (rentabilnost vlastitih izvora)	Promjena vlastitih izvora / ukupni vlastiti izvori
Interval obrane	Novac, utrživi vrijednosni papiri i potraživanja / prosječni mjesečni rashod
Pokazatelj uštede	Razlika prihoda i rashoda / ukupni rashodi
Koeficijent zaduženosti	Prosječne ukupne obveze / prosječna ukupna imovina
Odnos prihoda	Vrsta prihoda / ukupan prihod

Izvor: Izradio autor prema sljedećim izvorima.¹⁵

¹⁵ Abraham, A. (2006) Financial Management in the Nonprofit Sector: A Mission – Based Approach to Ratio Analysis in Membership Organizations (University of Wollongong) Holman, A. (2012) The Analysis of Key Financial Ratios in Nonprofit Management (University of Wisconsin);

5. PRIMJENA FINACIJSKE ANALIZE TEMELJEM POKAZATELJA NA UDRUZI „EKO PAN“

5.1. Općenito o udruzi „EKO PAN“

EKO Pan¹⁶, udruga za zaštitu okoliša i prirode je nevladino, nestranačko i neprofitno udruženje čija je misija edukacija o ekologiji, zaštiti prirode i okoliša, promicanje načela održivog razvoja te organiziranje i sudjelovanje u zaštiti okoliša na području Karlovačke Županije. Ekološka sekcija Pan SKUC-a Braća Radić osnovana je 1998. godine, a 22. veljače 2002. godine odlukom članova započinje s radom kao samostalna udruga pod nazivom Ekološko društvo Pan – Karlovac.

CILJEVI

Ekološki aktivizam u brojnim oblicima koristi se za promicanje načela održivog razvoja i obrazovanje o ekologiji, prirodi i okolišu.

DJELATNOSTI

- Edukacija o ekologiji, zaštiti prirode i okoliša i održivom razvoju putem radionica, predavanja, seminara itd.
- Promicanje očuvanja prirode, načela održivog razvoja i mudrijeg korištenja neobnovljivih izvora energije provođenjem niza projekata i programa.
- Koordiniranje i aktivno sudjelovanje u očuvanju okoliša i prirode u Republici Hrvatskoj.
- Organiziranje mirnih prosvjeda i javnih okupljanja.
- Podnošenje peticija, predstavki, pisama.
- Poduzimanje zakonom predviđenih mjera putem nadležnih stručnih službi i tijela radi zaštite okoliša i prirode.
- Tiskanje i dijeljenje ili prodaja letaka, brošura, biltena, knjiga, bedževa, plakata i drugog promidžbenog materijala u svrhu unaprjeđenja rada udruge u skladu s posebnim propisima. Povezivanju i umrežavanju te suradnji s udrugama sličnog ili istog usmjerenja u Republici Hrvatskoj kao i u svijetu, te suradnji s tijelima područne i regionalne vlasti te državnim institucijama.
- Prikupljanje, obrada i distribucija informacija.

¹⁶ O nama — Eko Pan (eko-pan.hr)- pristupljeno 02.08.2023.

- Promicanje i poticanje volonterstva.

ČLANSTVO

Sukladno Zakonu o udrugama i Statutu Eko Pana, Udruzi se može pridružiti svaka poslovno sposobna fizička ili pravna osoba koja prihvaća njezine dužnosti i ciljeve. Udrugu mogu učlaniti osobe koje nemaju ili su malo poslovno sposobne, ali neće imati pravo glasa, odnosno mogućnost biranja tko će ih predstavljati u nekom od tijela Udruge.

TIJELA UDRUGE

Skupština, koja predstavlja sve članove Eko Pana prema popisu članova, najviše je tijelo udruge. Skupština na temelju Statuta obavlja poslove iz svog djelokruga.

Upravni odbor je izvršno tijelo udruge i donosi sve značajnije odluke o podjeli poslova između dviju skupština. Članove Upravnog odbora bira Skupština, a mandat traje dvije godine. Upravni odbor Eko Pana čine predsjednik, tajnik i tri člana.

Članovi/ce upravnog odbora izabrani na skupštini održanoj 20. prosinca 2022.

Predsjednik UO -a: Mario Protulipac

član: Dario Olrom

članica: Gordana Zatezalo

Predsjednik Eko Pana govori u ime i za račun Eko Pana, potpisuje sve ugovore i odluke Upravnog odbora, saziva sjednice Upravnog odbora i odlučuje o pitanjima izvan djelokruga Upravnog odbora. Ivana Francikov izabrana je za novu predsjednicu Eko Pana na skupštini koja je održana 20. prosinca 2022. U odsutnosti predsjednice tajnica saziva sjednice Upravnog odbora, zastupa Eko Pan, te potpisuje sve dokumente i odluke poduzima Upravni odbor.

Tajnik Eko Pana izabrana na skupštini održanoj 20. prosinca 2022. je Valentina Mesarić.

Slika 3: Sažetak osnovnih podataka udruge „PAN“

PAN, UDRUGA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I PRIRODE

OSNOVNI PODACI			
01. Redni broj organizacije	0039260	02. Datum upisa u registar	10.8.2009.
03. Datum brisanja iz registra		04. Datum zadnje promjene	6.5.2019.
Napomena			

PODACI O NEPROFITNOJ ORGANIZACIJI			
05. Naziv neprofitne organizacije	PAN, UDRUGA ZA ZAŠTITU OKOLIŠA I PRIRODE		
06. Skraćeni naziv neprofitne organizacije	EKO PAN		
07. Osobni identifikacijski broj	40501212936	08. Matični broj	01660675
09. Pravno ustrojbeni oblik	UDRUGA	10. Broj organizacijskih dijelova	
11. Naziv matičnog registra	REGISTAR UDRUGA	12. Broj iz matičnog registra	04000679
13. Adresa sjedišta	STJEPANA RADIĆA 12	14. Poštanski broj	47000
15. Mjesto	KARLOVAC	16. Šifra djelatnosti	9499
17. Račun (IBAN)		18. Statistička oznaka grada općine	179
19. Osoba za kontakt	VALENTINA MESARIĆ	20. Statistička oznaka županije	04
21. Telefon	047 614 063	22. Faks	047 614 063
23. e-mail	eko-pan@eko-pan.hr	24. Web stranica	www.eko-pan.hr

PODACI O OSOBAMA OVLAŠTENIM ZA ZASTUPANJE			
25. Ime i prezime	VALENTINA MESARIĆ	26. Ime i prezime	IVANA FRANČIŠKOVIĆ OLROM

PODACI ZA BAZU FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA			
27. Obveza vođenja dvojnog knjigovodstva	☒	28. Obveza vođenja jednostavnog knjigovodstva	☐
29. Neprofitna organizacija koja udovoljava uvjetima za vođenje jednostavnog knjigovodstva, a odlučila se za dvojno knjigovodstvo			

Izvor : Podaci o organizaciji (mfin.hr)

5.2. Financijski izvještaji udruge „EKO PAN“

Tablica 2: Analiza bilance udruge „EKO PAN“ (navedeni iznosi su u €)

Naziv	Stanje 1. siječnja 2022	Stanje 31. prosinca 2022	Stanje 1. siječnja 2021	Stanje 31. prosinca 2021	Stanje 1. siječnja 2020	Stanje 31. prosinca 2020	Stanje 1. siječnja 2019	Stanje 31. prosinca 2019
IMOVINA	37.684,92	21.279,98	25.265,64	37.684,92	2.326,37	25.265,64	2.733,43	2.326,37
Nefinancijska imovina	1.925,01	331,01	2.967,55	1.925,01	162,45	2.967,55	552,39	162,45
Proizvedena dugotrajna imovina	1.925,01	331,01	2.967,55	1.925,01	162,45	2.967,55	552,39	162,45
Postrojenja i oprema	11.703,50	11.703,50	11.262,19	11.703,50	8.294,64	11.262,19	8.642,11	8.294,64
Uredska oprema i namještaj	3.517,15	3.517,15	3.075,85	3.517,15	3.075,85	3.075,85	3.075,85	3.075,85

Komunikacijska oprema	4.024,55	4.024,55	4.024,55	4.024,55	4.024,55	4.024,55	4.372,02	4.024,55
Uređaji, strojevi i oprema za ostale namjene	4.161,79	4.161,79	4.161,79	4.161,79	1.194,24	4.161,79	1.194,24	1.194,24
Ispravak vrijednosti proizvedene dugotrajne imovine	9.778,49	11.372,49	8.294,64	9.778,49	8.132,19	8.294,64	8.089,72	8.132,19
Financijska imovina	35.759,90	20.948,97	22.298,10	35.759,90	2.163,91	22.298,10	2.181,03	2.163,91
Novac u banci i blagajni	30.463,87	15.361,34	16.676,49	30.463,87	1.876,97	16.676,49	1.430,88	1.876,97
Novac u banci	30.447,81	15.343,42	16.655,65	30.447,81	1.849,36	16.655,65	1.421,06	1.849,36
Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka	30.447,81	15.343,42	16.655,65	30.447,81	1.849,36	16.655,65	1.421,06	1.849,36
Novac u blagajni	16,06	17,92	20,84	16,06	27,61	20,84	9,82	27,61
Zajmovi	4.247,13	3.318,07	5.308,91	4.247,13	0,00	5.308,91	0,00	0,00
OBVEZE I VLASTITI IZVORI	37.684,92	21.279,98	25.265,78	37.684,92	2.326,37	25.265,78	2.733,43	2.326,37
Obveze (AOP)	44.699,45	46.657,91	29.048,38	44.699,45	7.493,00	29.048,38	13.219,86	7.493,00
Obveze za rashode	8.450,99	6.435,60	3.550,34	8.450,99	626,72	3.550,34	110,69	626,72

Obveze za radnike	3.909,48	5.713,85	3.245,87	3.909,48	398,17	3.245,87	0,00	398,17
Obveze za plaće – neto	2.640,65	3.836,49	2.194,31	2.640,65	271,42	2.194,31	0,00	271,42
Obveze za porez i prirrez na dohodak iz plaća	43,93	87,20	120,38	43,93	1,99	120,38	0,00	1,99
Obveze za doprinose iz plaća	671,18	980,95	578,67	671,18	68,35	578,67	0,00	68,35
Obveze za doprinose na plaće	553,72	809,21	352,51	553,72	56,41	352,51	0,00	56,41
Obveze za materijalne rashode	4.378,39	148,12	280,05	4.378,39	228,55	280,05	110,69	228,55
Naknade ostalim osobama izvan radnog odnosa	3.053,29	0,00	0,00	3.053,29	0,00	0,00	0,00	0,00
Obveze prema dobavljačima u zemlji	1.325,10	148,12	280,05	1.325,10	228,55	280,05	110,69	228,55
Ostale obveze	163,12	438,38	24,42	163,12	0,00	24,42	0,00	0,00
Obveze za kredite i zajmove	1.990,84	39.816,84	1.990,84	1.990,84	2.641,18	1.990,84	7.983,54	2.641,18
Obveze za robne i ostale zajmove	1.990,84	0,00	1.990,84	1.990,84	2.641,18	1.990,84	7.950,10	2.641,18

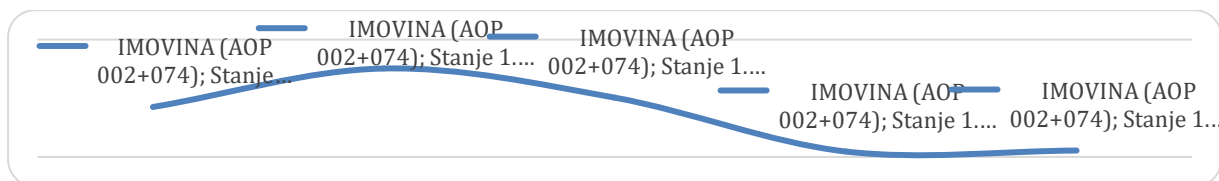
Odgođeno plaćanje rashoda i prihodi budućih razdoblja	34.257,62	405,47	23.507,20	34.257,62	4.225,10	23.507,20	5.125,62	4.225,10
Naplaćeni prihodi budućih razdoblja	34.257,62	405,47	23.507,20	34.257,62	4.225,10	23.507,20	5.125,62	4.225,10
Odgođeno priznavanje prihoda	34.257,62	405,47	23.507,20	34.257,62	4.225,10	23.507,20	5.125,62	4.225,10
Vlastiti izvori	- 7.014,53	- 25.377,93	- 3.782,60	- 7.014,53	- 5.166,63	- 3.782,60	- 10.486,43	- 5.166,63

Izvor : izrada autora prema Bilanca (mfin.hr)

Prema podacima prikazanim u Tablici 2. može se zaključivati o vrijednosti imovine, obveza i vlastitih izvora udruge PAN za prethodne 4 godine.

Vrijednost imovine možemo iščitati iz Grafa 1.

Graf 1: Vrijednosti imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: Izradio Autor iz Tablice 2.

Evo nekoliko stvari koje možemo primijetiti:

Trend rasta i pada: Možemo primijetiti da je vrijednost IMOVINE

Pada između 1. siječnja 2019. i 1. siječnja 2020.

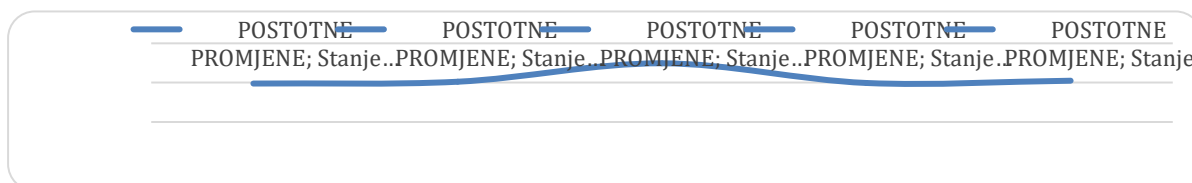
Raste između 1. siječnja 2020. i 1. siječnja 2021.

Raste između 1. siječnja 2021. i 1. siječnja 2022.

Pada između 1. siječnja 2022. i 31. prosinca 2022.

Rezultati postotnih promjena za vrijednost imovine između navedenih razdoblja vidimo na grafu 2.

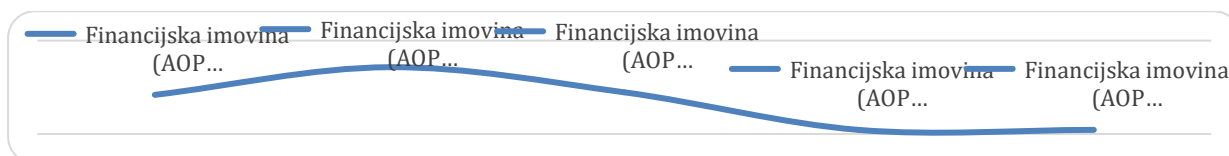
Graf 2: Postotne promjene vrijednosti imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: Izradio Autor iz tablice 2.

Vrijednost financijske imovine možemo iščitati iz grafa 3.

Graf 3: Vrijednost financijske imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: Izradio Autor iz tablice 2.

Evo nekoliko stvari koje možemo primijetiti:

Trend rasta i pada: Možemo primijetiti da je vrijednost FINANCIJSKE IMOVINE

Ostaje praktički ista u razdoblju 1. siječnja 2019. i 1. siječnja 2020.

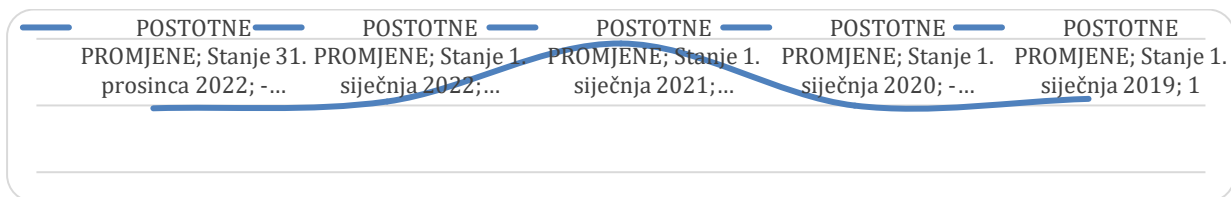
Raste između 1. siječnja 2020. i 1. siječnja 2021.

Raste između 1. siječnja 2021. i 1. siječnja 2022.

Pada između 1. siječnja 2022. i 31. prosinca 2022.

Rezultate postotnih promjena za vrijednost financijske imovine između navedenih razdoblja vidimo na grafu 4.

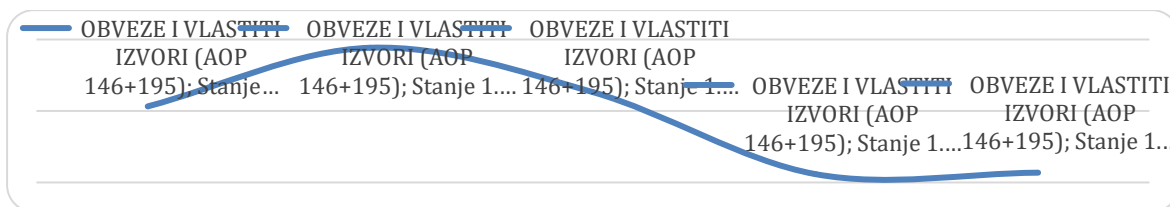
Graf 4: Postotne promjene vrijednosti financijske imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: Izradio Autor iz tablice 2.

Vrijednost obveza i vlastitih izvora možemo iščitati iz grafa 5.

Graf 5: Graf promjena za Obveze i vlastite izvore iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: izradio Autor iz tablice 2.

Evo nekoliko stvari koje možemo primijetiti:

Trend rasta i pada: Možemo primijetiti da obveze

Blagi pad u razdoblju 1. siječnja 2019. i 1. siječnja 2020.

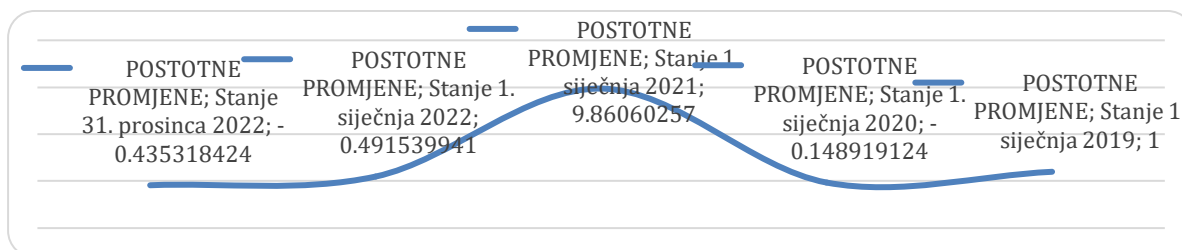
Značajno raste između 1. siječnja 2020. i 1. siječnja 2021.

Raste između 1. siječnja 2021. i 1. siječnja 2022.

Pada između 1. siječnja 2022. i 31. prosinca 2022.

Rezultate postotnih promjena za vrijednost financijske imovine između navedenih razdoblja vidimo na grafu 6.

Graf 6: Graf postotnih promjena za Obveze i vlastite izvore iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: izradio Autor iz tablice 2.

Graf 7: Graf razlike između imovine i obaveza iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: izradio Autor iz tablice 2.

Vidimo da je razlika između imovine i obaveza kroz promatrano razdoblje 0€.

Izdvojit ćemo nekoliko zanimljivih podataka iz tablice 3. te ćemo ih pobliže usporediti.

Tablica 3: Prikaz prihoda i rashoda udruge „Pan“ udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

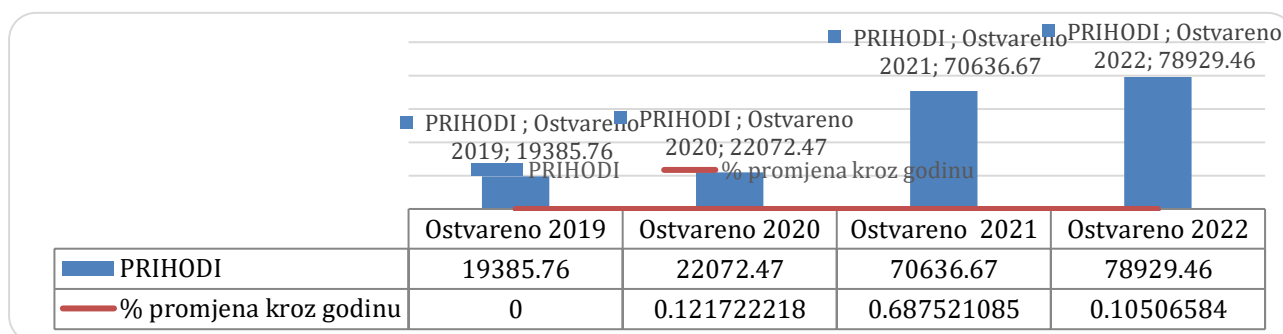
Naziv	AOP	Ostvareno 2019	Ostvareno 2020	Ostvareno 2021	Ostvareno 2022
PRIHODI (AOP 002+005+008+011+024+040+049)	1	19.385,76	22.072,47	70.636,67	78.929,46
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga (AOP 003+004)	2	7.892,36	749,88	2.915,92	8.726,26
Prihodi od članarina i članskih doprinosa (AOP 006+007)	5	132,72	500,37	285,35	6,64

Prihodi po posebnim propisima (AOP 009+010)	8	0,00	0,00	0,00	0,00
Prihodi od imovine (AOP 012+021)	11	0,00	59,19	92,38	80,96
Prihodi od donacija (AOP 025+030+033+036+037)	24	10.480,46	20.298,49	67.181,10	70.115,60
Ostali prihodi (AOP 041+044+045)	40	880,22	464,53	161,92	0,00
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija (AOP 050 do 053)	49	0,00	0,00	0,00	0,00
RASHODI (AOP 055+067+108+109+120+128+139)	54	14.065,96	20.650,21	73.685,05	96.747,63
Rashodi za radnike (AOP 056+061+062)	55	4.760,63	12.271,02	40.247,13	64.299,42
Materijalni rashodi (AOP 068+072+077+082+087+097+102)	67	7.096,03	6.847,30	29.666,73	29.858,92
Rashodi amortizacije	108	389,94	162,45	1.483,84	1.594,13
Financijski rashodi (AOP 110+111+115)	109	186,48	174,93	294,25	981,49
Donacije (AOP 121+125)	120	1.632,89	1.194,51	1.993,10	13,27
Ostali rashodi (AOP 129+134)	128	0,00	0,00	0,00	0,40
Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija (AOP 140 do 143)	139	0,00	0,00	0,00	0,00
UKUPNI RASHODI (AOP 054-146 ili 054+147)	148	14.065,96	20.650,21	73.685,05	96.747,63
VIŠAK PRIHODA (AOP 001-148)	149	5.319,80	1.422,26	0,00	0,00
MANJAK PRIHODA (AOP 148-001)	150	0,00	0,00	3.048,38	17.818,17
Višak prihoda – preneseni	151	0,00	0,00	0,00	0,00
Manjak prihoda – preneseni	152	10.486,43	5.180,57	3.782,73	6.937,42
Obveze poreza na dobit po obračunu	153	0,00	24,42	183,56	622,34
Višak prihoda raspoloživ u sljedećem razdoblju (AOP 149+151-150-152-153)	154	0,00	0,00	0,00	0,00
Manjak prihoda za pokriće u sljedećem razdoblju (AOP 150+152-149-151+153)	155	5.166,63	3.782,73	7.014,67	25.377,93
Stanje novčanih sredstava na početku godine	156	1.430,88	1.876,97	16.676,49	30.463,87

Ukupni priljevi na novčane račune i blagajne	157	20.572,57	43.270,16	99.432,21	95.493,13
Ukupni odljevi s novčanih računa i blagajni	158	20.126,48	28.470,64	85.644,83	110.595,53
Stanje novčanih sredstava na kraju razdoblja (AOP 156+157-158)	159	1.876,97	16.676,49	30.463,87	15.361,47
Prosječan broj radnika na osnovi stanja krajem izvještajnog razdoblja (cijeli broj)	160	1	2	4	8
Prosječan broj radnika na osnovi sati rada (cijeli broj)	161	1	2	3	4
Broj volontera	162	29	15	8	41
Broj sati volontiranja	163	750	752	210	878

Izvor : izrada autora prema [PR-RAS-NPF izvješće \(mfin.hr\)](#)

Graf 8: . Graf prihoda udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

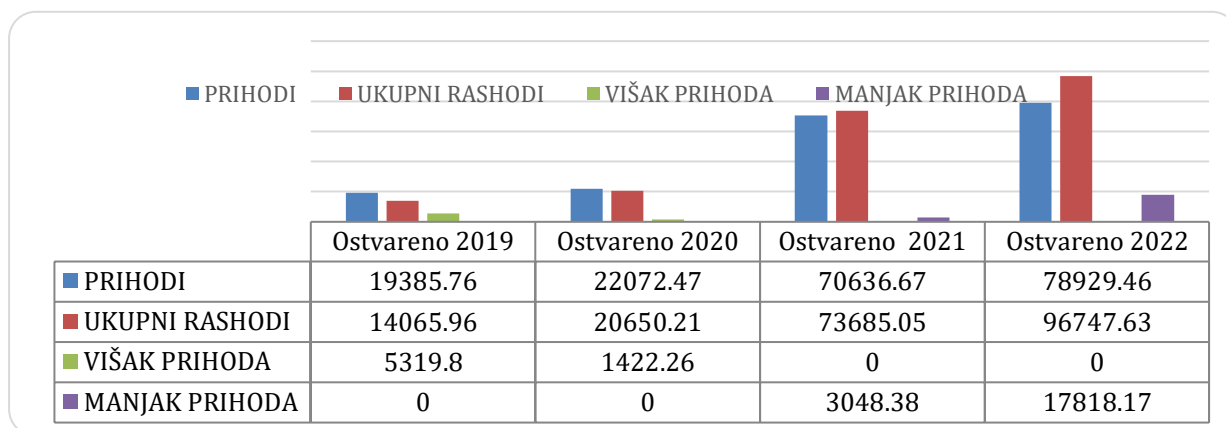

Izvor: izradio Autor iz tablice 3.

Iz grafa 8. vidi se da su prihodi kontinuirano rasli kroz godine. Primjećuje se značajan rast prihoda između 2019. i 2020. godine, kada su prihodi narasli za 12.17%. U 2021. godini, postignut je još značajniji rast prihoda od 68.75% u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, u 2022. godini, rast prihoda je usporio, te su se prihodi povećali za 10.51% u odnosu na 2021. godinu.

Ovi podaci ukazuju na značajan rast prihoda organizacije tijekom promatranog razdoblja, posebno u 2021. godini. No, važno je istaknuti kako je u 2022. godini zabilježen manji rast prihoda u odnosu na prethodnu godinu.

Graf 9: Graf prihoda-rashoda te viška ili manjka udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)

Izvor: izradio Autor iz tablice 3.

Na temelju danih podataka, iz tablice možemo zaključiti sljedeće:

Prihodi:

Prihodi su kontinuirano rasli od 2019. do 2021. godine, no u 2022. godini primjećuje se blago smanjenje u odnosu na prethodnu 2021 godinu.

Rashodi:

Rashodi su također rasli iz godine u godinu, ali u 2022. godini je došlo do značajnog skoka u odnosu na 2021. godinu. Ovo bi moglo ukazivati na povećanje troškova poslovanja u toj godini.

Višak i manjak prihoda:

2019. i 2020. godine, iznos prihoda je bio veći od rashoda što znači da je ostvaren višak prihoda.

Međutim, u 2021. i 2022. godini, više nije ostvaren višak prihoda, nego je došlo do manjka prihoda. To ukazuje da su rashodi u tim godinama premašili prihode, što može biti znak financijskih izazova ili problema u poslovanju.

Postotne promjene:

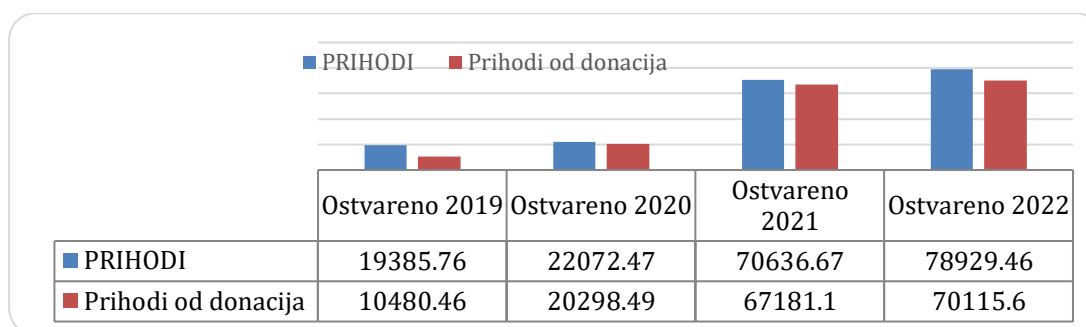
Prihodi su zabilježili značajne postotne promjene, posebno između 2019. i 2021. godine, kada su porasli za 68.75%. U 2022. godini, prihodi su porasli za 10.51% u odnosu na 2021. godinu.

Rashodi su također zabilježili značajne postotne promjene, posebno u 2022. godini kada su skočili za 31.17% u odnosu na 2021. godinu.

U 2021. godini, više nije ostvaren višak prihoda, već je zabilježen manjak prihoda od 3048.38% (obzirom da je prehodan iznos bio 0 pa zato dramatičan iznos u %) u odnosu na prethodnu godinu, što ukazuje na značajno povećanje rashoda u toj godini.

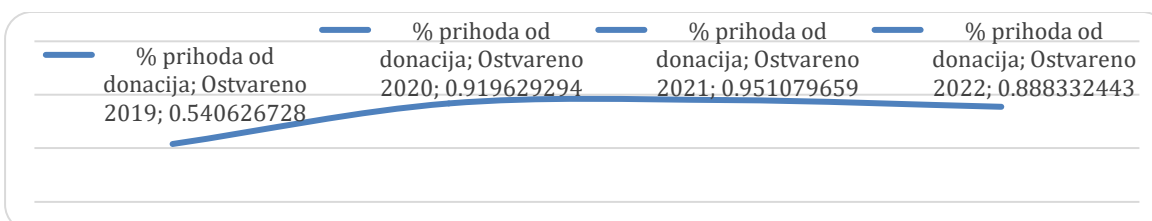
U 2022. godini, manjak prihoda je porastao na 82.89% u odnosu na 2021. godinu, što upućuje na daljnje povećanje rashoda i značajne financijske izazove.

Graf 10: Kretanje ukupnog prihoda i prihoda dobivenih od donacija udruge „EKO PAN“ (€).

Izvor: izradio Autor iz tablice 3.

Graf 11: Kretanje u % prihoda dobivenih od donacija u ukupnom prihodu udruge „EKO PAN“ (€).

Izvor: izradio Autor iz tablice 3.

Iz grafa 10. i 11. možemo uočiti sljedeće:

Značajan rast prihoda od donacija: Prihodi od donacija također bilježe značajan rast iz godine u godinu, što ukazuje na povećanu podršku i doprinose organizaciji od strane donatora.

Rast postotka prihoda od donacija: Postotak prihoda koji dolazi od donacija kontinuirano raste iz godine u godinu, što znači da su donacije postale značajan izvor prihoda za organizaciju.

Visok postotak prihoda od donacija u 2021. godini: U 2021. godini, postotak prihoda koji dolazi od donacija doseže visokih 95.11%. To ukazuje na veliku podršku i interes donatora za organizaciju u toj godini.

Blagi pad postotka prihoda od donacija u 2022. godini: Iako prihodi od donacija i dalje rastu u 2022. godini, postotak prihoda od donacija blago se smanjuje na 88.83%. Ovo može ukazivati na potrebu za dodatnim naporima u angažiranju novih donatora ili različitim izvorima prihoda kako bi se održao visoki postotak prihoda od donacija.

5.3. Analiza financijskih izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja udruge „EKO PAN“

5.3.1. Vertikalna analiza udruge „EKO PAN“

Vertikalna analiza računa prihoda i rashoda provodi se tako da se ukupni prihodi i ukupni rashodi označe sa 100, a sve se druge pozicije stavljaju u odnos s njima da bi se dobila njihova struktura. Udio značajnih stavki prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ u ukupnih prihodima i rashodima za promatrane godine prikazan je u tablici 4.

Tablica 4: Skraćeni prikaz vertikalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“. (€)

Naziv	2019	2020	2021	2022
PRIHODI	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	40.71%	3.40%	4.13%	11.06%
Prihodi od članarina i članskih doprinosa	0.68%	2.27%	0.40%	0.01%
Prihodi po posebnim propisima	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od imovine	0.00%	0.27%	0.13%	0.10%
Prihodi od donacija	54.06%	91.96%	95.11%	88.83%
Ostali prihodi	4.54%	2.10%	0.23%	0.00%
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Naziv	2019	2020	2021	2022
RASHODI	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Rashodi za radnike	33.85%	59.42%	54.62%	66.46%
Materijalni rashodi	50.45%	33.16%	40.26%	30.86%
Rashodi amortizacije	2.77%	0.79%	2.01%	1.65%
Financijski rashodi	1.33%	0.85%	0.40%	1.01%
Donacije	11.61%	5.78%	2.70%	0.01%

Ostali rashodi	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Rashodi vezani uz financiranje povezanih neprofitnih organizacija	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

Izvor: Izradio Autor iz izvješća za udrugu „EKO PAN“.

Iz tablice 4. vidljiva su godišnja kretanja u prihodima i rashodima udruge u razdoblju od 2019. do 2022. godine. Evo nekoliko zaključaka koje možemo izvući:

Prihodi:

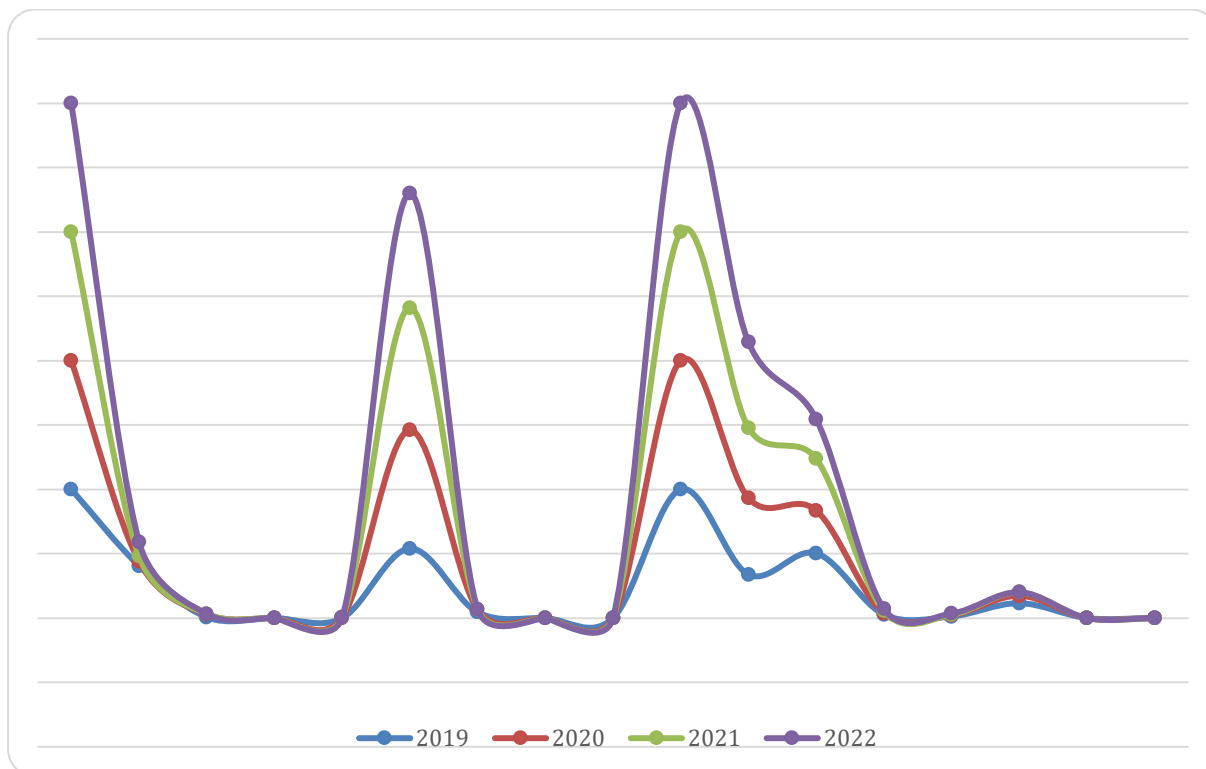
Najznačajniji izvor prihoda su donacije, koje čine značajan postotak prihoda organizacije. Prihodi ostvareni prodajom roba i pružanjem usluga su značajno porasli u 2022. godini u usporedbi s prethodnim godinama, što može ukazivati na veću uspješnost u komercijalnim aktivnostima. Prihodi prikupljeni od članarina i članskih doprinosa su varirali, ali nisu značajan izvor prihoda u usporedbi s drugim stavkama.

Rashodi:

Rashodi za radnike su porasli tijekom razdoblja, dosežući najvišu točku u 2022. godini. To može ukazivati na rast udruge u lokalnim okvirima ili veće ulaganje u ljudske resurse. Materijalni rashodi su značajno smanjeni tijekom razdoblja, što može ukazivati na efikasnije upravljanje troškovima ili promjene u poslovnim aktivnostima. Rashodi amortizacije su blago varirali, ali su općenito niski u usporedbi s drugim stavkama rashoda. Financijski rashodi su varirali, ali su ostali relativno niski tijekom razdoblja. Donacije kao stavka rashoda su značajno smanjene tijekom razdoblja, s najvećim padom u 2022. godini.

Općenito, udruga „EKO PAN“ se čini da je ovisna o donacijama kao glavnom izvoru prihoda, ali je također pokazala rast u prihodima od prodaje roba/usluga u 2022. godini. Rashodi za radnike su porasli, što može ukazivati na veće angažiranje resursa ili rast udruge u lokalnim okvirima. Također, smanjenje materijalnih rashoda sugerira učinkovito upravljanje troškovima.

Graf 12: Prikaz vertikalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“.

Izvor: Izradio Autor iz podataka iz tablice 4.

Tablica 5: Prikaz prihoda od donacija u sklopu vertikalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“. (€)

	2019.	2020.	2021.	2022.
UKUPNI PRIHODI	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Prihodi od donacija iz proračuna	0.00%	41.63%	62.02%	41.08%
Prihodi od donacija iz državnog proračuna	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	0.00%	1.62%	1.60%	1.01%

Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	0.00%	40.01%	60.42%	40.07%
Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	8.42%	5.41%	2.78%	8.58%
Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od institucija i tijela EU	8.42%	5.41%	2.78%	8.58%
Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	40.76%	39.55%	14.19%	0.69%
Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	0.00%	1.33%	0.00%	0.00%
Prihodi od građana i kućanstava	4.88%	5.37%	0.23%	2.94%
Ostali prihodi od donacija	0.00%	0.00%	15.87%	35.55%
Ostali prihodi od donacija	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Ostali prihodi od donacija za EU projekte	0.00%	0.00%	15.87%	35.55%

Izvor: Izradio Autor iz izvješća za udrugu „EKO PAN“.

Iz navedene tablice 5. možemo izvući sljedeće zaključke o kretanjima u prihodima udruge „EKO PAN“ od 2019. do 2022. godine:

Najznačajniji izvor prihoda su donacije iz proračuna, s posebnim naglaskom na prihode od donacija iz proračuna za EU projekte. Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba značajno su smanjeni

u 2022. godini, gotovo na minimalnu razinu, što može ukazivati na promjene u suradnji s ovim subjektima. Prihodi od građana i kućanstava su varirali tijekom godina, ali su ostali relativno niski u usporedbi s drugim izvorima prihoda. Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija su imali fluktuacije, ali su značajno porasli u 2022. godini, što može ukazivati na veću podršku iz ovih izvora. Ostali prihodi od donacija su se značajno povećali u 2021. i 2022. godini, pri čemu su najviše porasli prihodi od ostalih donacija za EU projekte.

Općenito, organizacija je snažno ovisna o donacijama iz različitih izvora, s posebnim naglaskom na financiranje putem EU projekata. Značajno smanjenje prihoda od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba u 2022. godini može ukazivati na promjene u poslovnim partnerstvima ili drugim čimbenicima koji su utjecali na ovaj izvor prihoda.

Tablica 6: Prikaz vertikalne analize bilance Udruge „EKO PAN“.(€)

Naziv	Stanje 31. prosinca 2022.	Stanje 1. siječnja 2022.	Stanje 1. siječnja 2021.	Stanje 1. siječnja 2020.	Stanje 1. siječnja 2019.
IMOVINA	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Nefinancijska imovina	1.56%	5.11%	11.75%	6.98%	20.21%
Ne proizvedena dugotrajna imovina	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Proizvedena dugotrajna imovina	1.56%	5.11%	11.75%	6.98%	20.21%
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Sitni inventar	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Nefinancijska imovina u pripremi	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

Proizvedena kratkotrajna imovina	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Financijska imovina	98.44%	94.89%	88.25%	93.02%	79.79%
RAZLIKA IZMEĐU OBVEZA I VLASTITIH IZVORI	45.61%	84.31%	86.98%	31.05%	20.68%
Obveze	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Vlastiti izvori	-54.39%	-15.69%	-13.02%	-68.95%	-79.32%
Višak prihoda	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Manjak prihoda	54.39%	15.69%	13.02%	68.95%	79.32%

Izvor: Izradio Autor iz izvješća za udrugu „EKO PAN“.

Iz navedene tablice 6. možemo izvući sljedeće zaključke o stanju imovine, obveza i vlastitih izvora udruge „EKO PAN“ na datume 1. siječnja u različitim godinama od 2019 do 2022 uključujući i 31. prosinca 2022.:

Imovina:

Nefinancijska imovina: Ova kategorija uključuje imovinu poput fizičkih dobara (npr. oprema, zgrade). Postotak se smanjuje tijekom cijelog razdoblja, što ukazuje na smanjenje takve vrste imovine.

Financijska imovina: Ova kategorija obuhvaća financijske instrumente (npr. dionice, obveznice, novac na računima). Postotak se povećava tijekom vremena, što sugerira da je udruga ulagala više sredstava u financijske instrumente.

Obveze:

Obveze: Ukupne obveze ostaju relativno stabilne tijekom cijelog razdoblja, što ukazuje na dosljedno upravljanje financijskim obvezama.

Vlastiti izvori:

Vlastiti izvori: Ova kategorija označava kapital organizacije koji nije zadužen. Negativni postotci ukazuju na ukupan manjak vlastitih izvora, što sugerira da su obveze veće od dostupnih sredstava.

Višak prihoda i manjak prihoda:

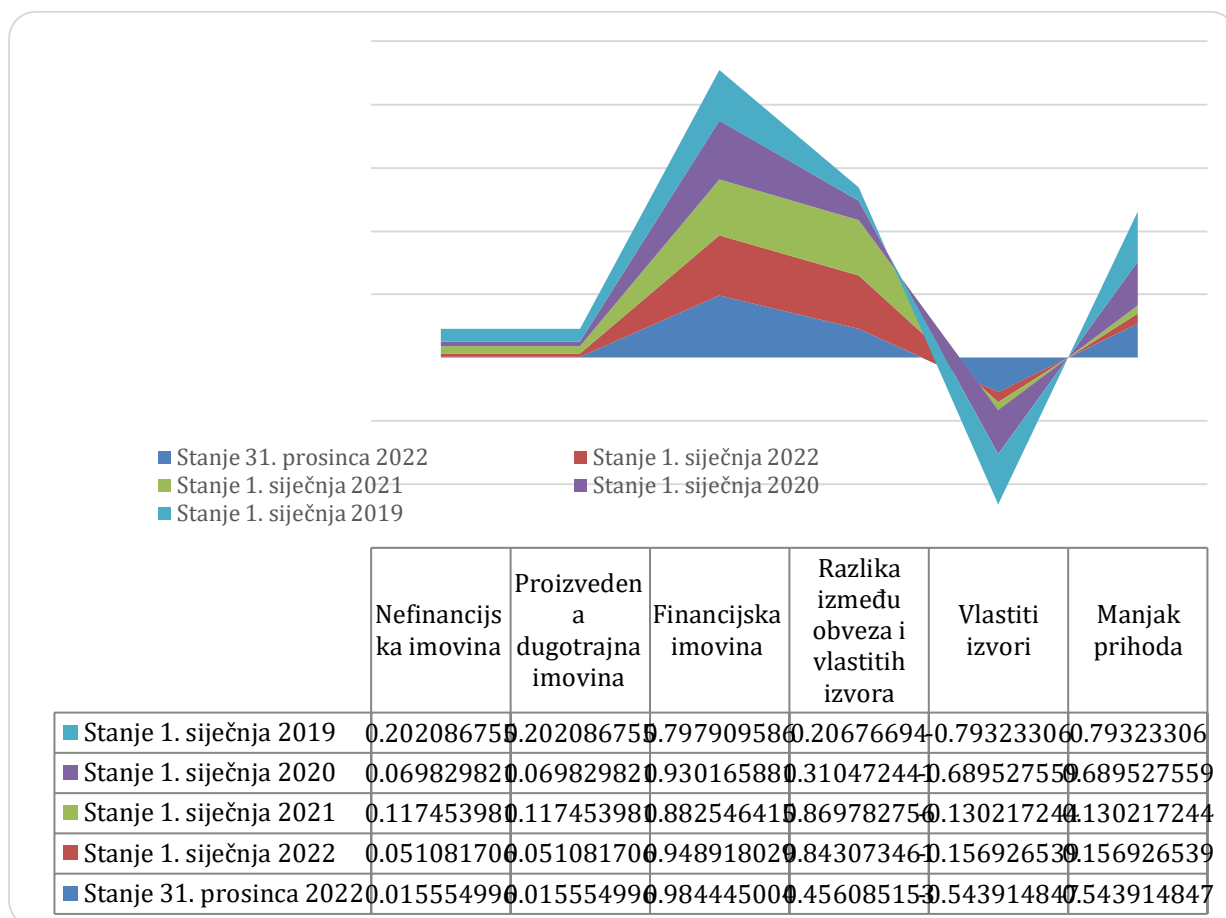
Ovi postotci ukazuju na omjer viška ili manjka prihoda u odnosu na ukupne vlastite izvore. Negativni postotci za manjak prihoda označavaju da je manjak financijskih sredstava i da udruga nije generirala dovoljno prihoda da pokrije sve obveze.

Razlika između obveza i vlastitih izvora:

Ova kategorija označava razliku između ukupnih obveza i vlastitih izvora. Povećanje postotka tijekom razdoblja ukazuje na povećanje zaduživanja u odnosu na vlastite izvore.

U cjelini, podaci iz tablice 6. ukazuju na promjene u strukturi imovine, obveza i vlastitih izvora udruge tijekom promatranog razdoblja. Smanjenje nefinancijske imovine i povećanje financijske imovine može sugerirati promjene u strategiji ulaganja. Smanjenje vlastitih izvora, posebno između 2019. i 2020. godine, te povećanje manjka prihoda ukazuju na financijske izazove u tim godinama. Povećanje razlike između obveza i vlastitih izvora sugerira da je organizacija više koristila zaduživanje kako bi financirala svoje aktivnosti.

Graf 13: Prikaz vertikalne analize bilance Udruge „EKO PAN“.

Izvor: Izradio Autor iz podataka iz tablice 5.

5.3.2. Horizontalna analiza udruge „EKO PAN“

Horizontalna analiza pruža mogućnost usporedbe podataka tijekom prošlih godina kako bi se identificirale trendovi i dinamika promjena.

Tablica 7: Skraćeni prikaz horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine. (€)

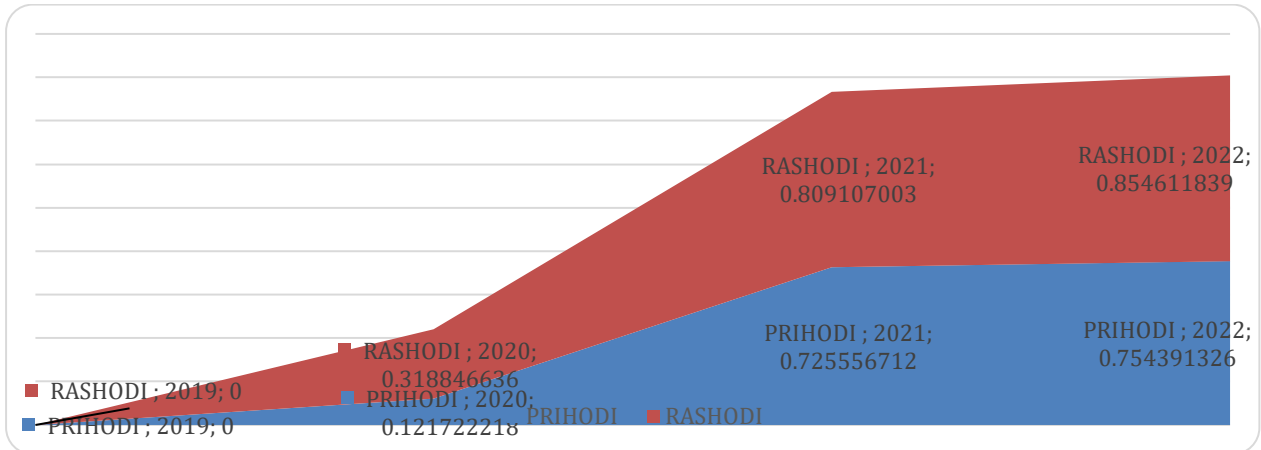
Naziv	2019.	2020.	2021.	2022.	2019.	2020.	2021.	2022.
PRIHODI	19385.76	22072.47	70636.67	78929.46	0.00%	12.17%	72.56%	75.44%
Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	7892.36	749.88	2915.92	8726.26	0.00%	-952.48%	-170.66%	9.56%

Prihodi od članarina i članskih doprinosa	132.72	500.37	285.35	6.64	0.00%	73.48%	53.49%	-1898.80%
Prihodi po posebnim propisima	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od imovine	0.0001	59.19	92.38	80.96	0.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Prihodi od donacija	10480.46	20298.49	67181.1	70115.6	0.00%	48.37%	84.40%	85.05%
Ostali prihodi	880.22	464.53	161.92	0	0.00%	-89.49%	-443.61%	0.00%
Prihodi od povezanih neprofitnih organizacija	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Naziv	2019.	2020.	2021.	2022.	2019.	2020.	0.00%	0.00%
RASHODI	14065.96	20650.21	73685.05	96747.63	0.00%	31.88%	80.91%	85.46%
Rashodi za radnike	4760.63	12271.02	40247.13	64299.42	0.00%	61.20%	88.17%	92.60%
Materijalni rashodi	7096.03	6847.3	29666.73	29858.92	0.00%	-3.63%	76.08%	76.23%
Rashodi amortizacije	389.94	162.45	1483.84	1594.13	0.00%	-140.04%	73.72%	75.54%
Financijski rashodi	186.48	174.93	294.25	981.49	0.00%	-6.60%	36.63%	81.00%
Donacije	1632.89	1194.51	1993.1	13.27	0.00%	-36.70%	18.07%	-12205.12%
Ostali rashodi	0	0	0	0.4	0.00%	0.00%	0.00%	100.00%
Rashodi vezani uz financiranje povezanih	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

neprofitnih organizacija								
-----------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

Izvor: Izradio Autor iz izvješća za udrugu „EKO PAN“.

Graf 14: Prikaz horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine.

Izvor: Izradio Autor iz podataka iz tablice 7.

Iz tablice 7. i grafa 15. horizontalne analize računa prihoda i rashoda za udrugu „EKO PAN“ za razdoblje 2019. - 2022. godine, možemo izvući sljedeće zaključke:

Prihodi:

Ukupni prihodi značajno su rasli kroz cijelo promatrano razdoblje, dosegnuvši najveći porast u 2021. i 2022. godini.

Prihodi ostvareni prodajom roba i pružanjem usluga imali su dramatične fluktuacije, s ogromnim padom u 2020. godini, no zatim su znatno porasli u 2021. i 2022. godini.

Prihodi prikupljeni od članarina i članskih doprinosa povećavali su se do 2021. godine, da bi se dramatično smanjili u 2022. godini.

Prihodi od imovine su stabilno rasli tijekom razdoblja.

Prihodi od donacija iz godine u godinu su rasli, pri čemu su dostigli značajan rast u 2021. i 2022. godini.

Ostali prihodi su doživjeli pad, dosegnuvši nulu u 2022. godini.

Rashodi:

Ukupni rashodi također su porasli tijekom razdoblja, s najvećim skokom u 2021. godini.

Rashodi za radnike povećavali su se iz godine u godinu, s najvećim porastom u 2021. godini.

Materijalni rashodi su porasli tijekom razdoblja, s najvećim rastom u 2021. godini.

Rashodi amortizacije povećavali su se do 2021. godine, no smanjili su se u 2022. godini.

Financijski rashodi bilježe varijacije, s porastom u 2022. godini.

Rashodi za donacije smanjivali su se, a zatim dramatično pali u 2022. godini.

Ostali rashodi su zanemarivi, osim u 2022. godini kada su se blago povećali.

Ukupno gledajući, udruzi „EKO PAN“ su prihodi značajno porasli, s fokusom na prihode od prodaje roba i usluga te donacija. Međutim, s porastom rashoda, posebno rashoda za radnike i materijalne rashode, te padom prihoda od članarina i članskih doprinosa, udruzi bi trebalo pažljivo planiranje i praćenje financijske situacije kako bi održala financijsku održivost u budućnosti.

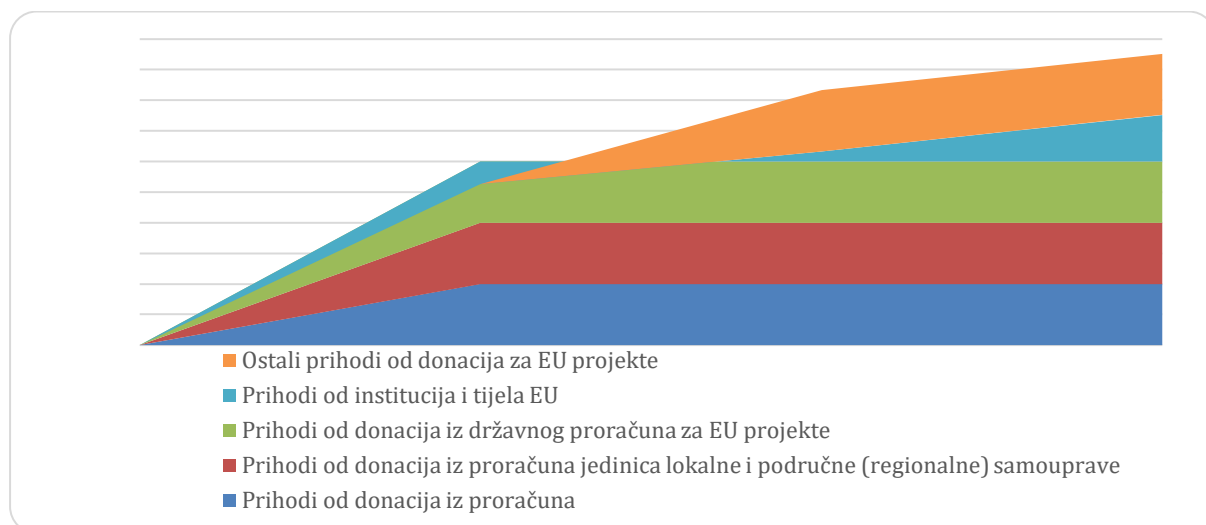
Tablica 8: Detaljan prikaz prihoda od donacija u sklopu horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“. (€)

	2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022
UKUPNI PRIHODI	19385.76	22072.47	70636.67	78929.46	0.00%	12.17%	72.56%	75.44%
Prihodi od donacija iz proračuna	0	9188.53	43809.54	32421.13	0.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Prihodi od donacija iz državnog proračuna	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave	0	358.35	1128.14	796.34	0.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Prihodi od donacija iz državnog proračuna za EU projekte	0	8830.18	42681.4	31624.79	0.00%	100.00%	100.00%	100.00%
Prihodi od donacija iz proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave za EU projekte	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	1632.89	1194.51	1966.82	6768.86	0.00%	-36.70%	16.98%	75.88%
Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od institucija i tijela EU	1632.89	1194.51	1966.82	6768.86	0.00%	-36.70%	16.98%	75.88%
Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba	7901.25	8730.24	10025.35	545.09	0.00%	9.50%	21.19%	- 1349.53%
Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba za EU projekte	0	292.79	0	0	0.00%	100.00%	0.00%	0.00%
Prihodi od građana i kućanstava	946.31	1185.21	165.9	2322.65	0.00%	20.16%	- 470.41%	59.26%
Ostali prihodi od donacija	0	0	11213.48	28057.87	0.00%	0.00%	100.00%	100.00%
Ostali prihodi od donacija	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Ostali prihodi od donacija za EU projekte	0	0	11213.48	28057.87	0.00%	0.00%	100.00%	100.00%

Izvor: Izradio Autor iz izvješća za udruhu „EKO PAN“.

Graf 15: Prikaz horizontalne analize prihoda od donacija u sklopu horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine.

Izvor: Izradio Autor iz podataka iz tablice 8.

Iz tablice 8. i grafa 15. horizontalne analize prihoda od donacija Udruge „EKO PAN“ možemo izvući sljedeće zaključke:

- Prihodi od donacija iz proračuna

Prihodi od donacija iz proračuna značajno su porasli tijekom razdoblja, dosegnuvši najveći postotak u 2021. godini.

- Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija:

Prihodi od inozemnih vlada i međunarodnih organizacija imaju fluktuacije, s padom u drugoj godini, ali značajnim porastom u 2022. godini. Ova stavka prihoda čini značajan dio ukupnih prihoda u 2022. godini.

- Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba:

Prihodi od trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba bilježe varijacije kroz promatrano razdoblje. U 2022. godini, prihodi iz ove kategorije su dramatično pali.

- Prihodi od građana i kućanstava:

Prihodi od građana i kućanstava bilježe fluktuacije, s rastom u drugoj godini, ali dramatičnim padom u 2022. godini.

- Ostali prihodi od donacija:

Ostali prihodi od donacija bilježe dramatičan rast u 2021. i 2022. godini, čineći značajan postotak ukupnih prihoda.

Ukupno gledajući, udruzi „EKO PAN“ su prihodi znatno porasli ali su i fluktuirali kroz različite izvore tijekom promatranog razdoblja, s naglaskom na prihode od dobivenih donacija iz proračuna, inozemnih vlada i međunarodnih organizacija, te trgovačkih društava i ostalih pravnih osoba. Važno je dalje analizirati specifične izvore prihoda i njihove fluktuacije kako bi se razumjelo što je utjecalo na ove promjene i kako se dalje može planirati financijska strategija udruge. Analizirati uzroka ovih fluktuacija može se razviti financijska strategije za održavanje stabilnih prihoda u budućnosti.

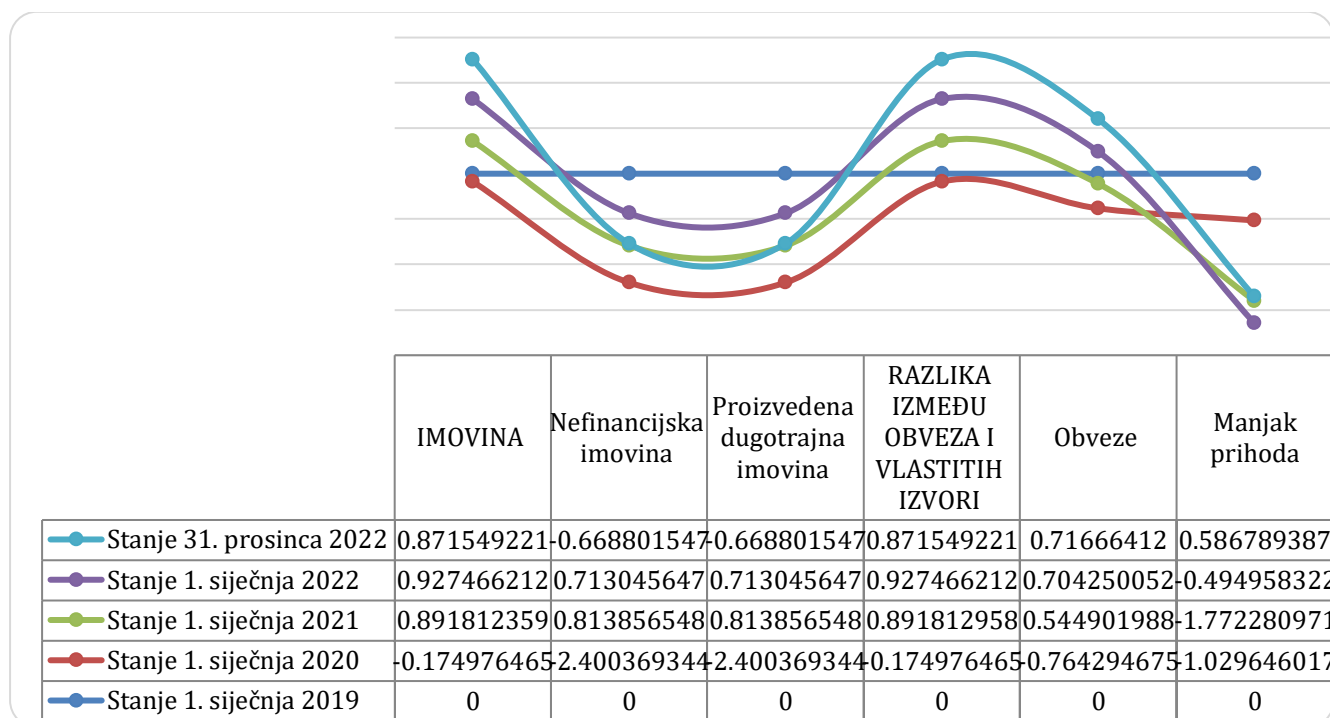
Tablica 9: Prikaz horizontalne analize bilance Udruge „EKO PAN“.(€)

Naziv	Stanje 1. siječnja 2019	Stanje 1. siječnja 2020	Stanje 1. siječnja 2021	Stanje 1. siječnja 2022	Stanje 31. prosinca 2022	Stanje 1. siječnja 2019	Stanje 1. siječnja 2020	Stanje 1. siječnja 2021	Stanje 1. siječnja 2022	Stanje 31. prosinca 2022
IMOVINA	2733.43	2326.37	25265.64	37684.92	21279.98	0.00%	-17.50%	89.18%	92.75%	87.15%
Nefinancijska imovina	552.39	162.45	2967.55	1925.01	331.01	0.00%	-240.04%	81.39%	71.30%	-66.88%
Neproizvedena dugotrajna imovina	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Proizvedena dugotrajna imovina	552.39	162.45	2967.55	1925.01	331.01	0.00%	-240.04%	81.39%	71.30%	-66.88%
Plemeniti metali i ostale pohranjene vrijednosti	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Sitni inventar	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Nefinancijska imovina u pripremi	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%

Proizvedena kratkotrajna imovina	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Financijska imovina	2181.03	2163.91	22298.1	35759.9	20948.97	0.00%	-0.79%	90.22%	93.90%	89.59%
RAZLIKA IZMEĐU OBVEZA I VLASTITIH IZVORI	2733.43	2326.37	25265.78	37684.92	21279.98	0.00%	-17.50%	89.18%	92.75%	87.15%
Obveze	13219.86	7493	29048.38	44699.45	46657.91	0.00%	-76.43%	54.49%	70.43%	71.67%
Vlastiti izvori	-10486.43	-5166.63	-3782.6	-7014.53	-25377.93	0.00%	-102.96%	-177.23%	-49.50%	58.68%
Višak prihoda	0	0	0	0	0	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Manjak prihoda	10486.43	5166.63	3782.6	7014.53	25377.93	0.00%	-102.96%	-177.23%	-49.50%	58.68%

Izvor: Izradio Autor iz izvješća za udrugu „EKO PAN“.

Graf 16: Prikaz horizontalne analize bilance Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine.

Izvor: Izradio Autor iz podataka iz tablice 9.

Iz horizontalne analize udruge na temelju podataka za razdoblje od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2022. godine iz tablice 9. i grafa 16., možemo izvući sljedeće zaključke:

Imovina:

- Ukupna imovina

Ukupna imovina udruge je povećana tijekom promatranog razdoblja, s najvećim porastom u 2021. i 2022. godini.

- Financijska imovina

Sačinjava značajan dio ukupne imovine, pri čemu je naročito istaknut porast u 2021. i 2022. godini.

- Nefinancijska imovina:

Nefinancijska imovina u pripremi bilježi pad u 2021. godini nakon naglog rasta u prethodnim godinama.

- Razlika između obveza i vlastitih izvora:

Razlika između obveza i vlastitih izvora je povećana tijekom razdoblja, s naglaskom na 2021. i 2022. godinu.

- Obveze:

Obveze su značajno porasle tijekom promatranog razdoblja, najviše u 2020. godini. Od 2020. godine, obveze su konstantno rastuće, dok su vlastiti izvori u negativnom rasponu.

- Vlastiti izvori:

Vlastiti izvori bilježe značajan pad tijekom cijelog promatranog razdoblja, s najvećim padom u 2022. godini.

- Višak i manjak prihoda:

Višak i manjak prihoda su izračunati na temelju razlike između ukupne imovine i ukupnih obveza te pokazuju istu dinamiku kao i vlastiti izvori.

Ukupno gledajući, financijsko stanje udruge "Pan" pokazuje značajan rast imovine, s posebnim naglaskom na povećanje financijske imovine. Manjak prihoda predstavlja negativnu razliku između ukupne imovine udruge i ukupnih obveza. To znači da ukupne obveze udruge premašuju njezinu imovinu. Ovaj koncept je značajan jer ukazuje na financijsku neravnotežu u poslovanju udruge. Kada ustanovimo manjak prihoda, to obično sugerira da udruga ima više dugova i obveza nego što ima resursa za njihovu pokrivenost. To može ukazivati na nekoliko potencijalnih problema:

- Financijska održivost: Manjak prihoda može ukazivati na ozbiljan problem financijske održivosti udruge. Ako dugoročno nemaju dovoljno prihoda da pokriju svoje obveze, to može dovesti do dugova, kašnjenja u plaćanjima, pa čak i financijskog kolapsa.
- Potreba za vanjskim financiranjem: Ako udruga ima manjak prihoda, mogla bi se morati osloniti na vanjske izvore financiranja poput kredita ili donacija kako bi pokrila svoje obveze. Ovisnost o vanjskom financiranju može dovesti do dodatnih troškova u obliku kamata ili uvjeta vezanih uz posuđeni novac.
- Ograničenje rasta i razvoja: Manjak prihoda može ograničiti sposobnost udruge da se razvija, širi svoje aktivnosti ili ostvari nove projekte. Nedostatak financijskih sredstava može onemogućiti inovacije i provedbu novih inicijativa.
- Reputacijski rizik: Ako udruga ne može ispunjavati svoje financijske obveze, to može utjecati na njezinu reputaciju među donatorima, partnerima i članovima. Nepovoljno financijsko stanje može izazvati nedoumice u vezi s transparentnošću i upravljanjem udrugom.

Vrlo je važno pažljivo pratiti manjak prihoda i poduzimati odgovarajuće korake kako bi se financijska ravnoteža očuvala ili poboljšala. To može uključivati strategije za povećanje prihoda, smanjenje troškova, efikasnije upravljanje financijama i pravovremeno donošenje odluka kako bi se spriječili dugoročni financijski problemi. Svakako, povećanje obveza i smanjenje vlastitih izvora sugeriraju potrebu za pažljivim financijskim upravljanjem kako bi se očuvala stabilnost udruge i osiguralo održivo poslovanje u budućnosti.

5.3.3. Analiza izvještaja putem skupine financijskih pokazatelja udruge „EKO PAN“

Kao što je naglašeno u poglavlju 4.1.3 zbog specifičnih standarda za sastavljanje financijskih izvještaja neprofitnih organizacija u svakoj pojedinoj državi, potrebno je pažljivo prilagoditi ili odabrati pokazatelje koji su relevantni za specifično zakonodavstvo i prakse u Republici Hrvatskoj kako bi se dobila točna slika financijskog stanja i uspješnosti organizacije. U ovom radu koristiti ćemo sljedeće pokazatelje koje su dobivene iz odabranih američkih autora¹⁷ te su prikazani u tablici 1.

Referentna promatrana godina za uzimanje podataka je 2022.

Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda pokazuje na koje se izvore prihoda najviše oslanja neprofitna organizacija stavljajući u odnos najveći izvor prihoda (vrsta) i ukupan prihod.

Tablica 10: Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda udruge „EKO PAN“ Najveći izvor (vrsta) prihoda / ukupan prihod. (€)

	Prihodi od donacija	Ukupni prihodi	Razlika	%
2022.	70115.6	78929.46	8813.86	88.83%

Izvor: Izradio Autor

Kada se analizira **koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna**, istražuje se omjer prihoda ostvarenih putem donacija, potpora i subvencija iz državnog proračuna te ukupnih prihoda. Konkretno, primjenjujući ovaj koeficijent na udruhu Pan za 2022. godinu, vidimo da udio prihoda od donacija iz državnog proračuna u ukupnim prihodima iznosi 41.08%.

¹⁷ Barr, K. (2008) Analyzing Financial Information Using Ratios i Abraham, A. (2004) A Model of Financial Performance Analysis Adapted for Non profit Organisations.

Tablica 11: Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna udruge „EKO PAN“ Donacije, potpore i subvencije / ukupan prihod.(€)

	Prihodi od donacija iz proračuna	Ukupni prihodi	Razlika	%
2022.	32421.13	78929.46	46508.33	41.08%

Izvor: Izradio Autor

Koeficijent zarađenih prihoda uspostavlja proporciju između ukupno ostvarenih prihoda od prodaje roba i pružanja usluga te cjelokupnog prihoda udruge PAN. U slučaju udruge PAN za 2022. godinu, ovaj koeficijent iznosi 11.06%, pri čemu prihodi od prodaje roba i pružanja usluga čine 8,726.26, dok ukupni prihodi iznose 78,929.46, što rezultira razlikom od 70,203.2.

Tablica 12: Koeficijent zarađenih prihoda udruge „EKO PAN“ Ukupan zarađeni prihod / Ukupan prihod (€)

	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	Ukupni prihodi	Razlika	%
2022.	8726.26	78929.46	70203.2	11.06%

Izvor: Izradio Autor

Koeficijent samodostatnosti ili ekonomičnosti cjelokupnog poslovanja se određuje putem kvocijenta dobivenog dijeljenjem ukupno ostvarenih prihoda od prodaje roba i pružanja usluga s ukupnim troškovima. Za udruhu PAN u 2022. godini, ovaj koeficijent iznosi 9.02%, pri čemu prihodi od prodaje roba i pružanja usluga iznose 8,726.26, a ukupni rashodi 96,747.63, što rezultira razlikom od 88,021.37.

Tablica 13: Koeficijent samodostatnosti ili ekonomičnosti cjelokupnog poslovanja udruge „EKO PAN“ Ukupan zarađen prihod od prodaje roba i pružanja usluga / ukupni rashodi. (€)

	Prihodi od prodaje roba i pružanja usluga	Ukupni rashodi	Razlika	%
2022.	8726.26	96747.63	88021.37	9.02%

Izvor: Izradio Autor

Omjer troškova vezanih uz zaposlene i cjelokupnih troškova se dobiva dijeljenjem troškova za radnike s ukupnim troškovima. U udruzi "EKO PAN" za 2022. godinu, s obzirom na zapošljavanje 8 radnika, udio rashoda za zaposlene u ukupnim rashodima iznosi 5.91%. Konkretno, rashodi za radnike iznose 5,713.85, dok ukupni rashodi iznose 96,747.63, što rezultira razlikom od 91,033.78.

Tablica 14: Omjer troškova vezanih uz zaposlene i cjelokupnih troškova udruge „EKO PAN“ Rashodi za radnike/ukupni rashodi. (€)

	Rashodi za radnike	Ukupni rashodi	Razlika	%
2022.	5713.85	96747.63	91033.78	5.91%

Izvor: Izradio Autor

Rentabilnost vlastitih izvora ili povrat vlastitih izvora izražava se putem omjera između promjene vlastitih izvora i ukupnih vlastitih izvora. Za udругu "EKO PAN" u 2022. godini, vlastiti izvori iznose (-25,377.93), a promjena vlastitih izvora između 2021. i 2022. godine je -18,363.4, što rezultira razlikom od -7,014.53. Ovaj omjer ukazuje na povrat vlastitih izvora od -72.36%. U slučaju udruge "EKO PAN" za 2022. godinu, negativni vlastiti izvori od -25,377.93 ukazuju na to da su ukupni dugovi ili obveze udruge veći od ukupne vrijednosti njenih sredstava i kapitala. To može ukazivati na financijske poteškoće ili neodrživost trenutnog financijskog stanja udruge. Negativni vlastiti izvori su često znak upozorenja da udruuga može imati problema s likvidnošću ili održivosti poslovanja. međutim ovo također može samo biti posljedica fenomena uzrokovanog Covid pandemijom te treba vidjeti da li će se to ponoviti u bilančnom izvještaju za 2023 godinu.

Tablica 15: Rentabilnost vlastitih izvora ili povrat vlastitih izvora Promjena vlastitih izvora / ukupni vlastiti izvori (€)

Promjena vlastitih izvora 2021./2022.	Vlastiti izvori 2022.	Razlika	%
-18363.4	-25377.9	-7014.53	- 72.36%

Izvor: Izradio Autor

Interval obrane predstavlja odnos novčanih sredstava, tržišno dostupnih vrijednosnih papira i potraživanja u odnosu na prosječne mjesečne troškove. Međutim, nemogućnost pristupa informacijama o mjesečnim troškovima udruge „EKO PAN“ sprječava izračun ovog intervala u ovom trenutku.

Pokazatelj uštede pruža uvid u financijsku dinamiku udruge putem analize razlike između ostvarenih prihoda i ukupnih rashoda u odnosu na cjelokupne rashode. U slučaju udruge "EKO PAN" za 2022. godinu, pokazatelj uštede iznosi -18.42%. Ovo ukazuje na to da je razlika između ostvarenih prihoda i rashoda bila negativna i iznosila je -17,818.17. U isto vrijeme, ukupni rashodi udruge su iznosili 96,747.63. Ova situacija s negativnim pokazateljem uštede (u iznosu od -18.42%) ukazuje na to da su ukupni rashodi udruge "EKO PAN" nadmašili razliku između prihoda i rashoda.

Tablica 16: : Pokazatelj uštede Razlika prihoda i rashoda / ukupni rashodi.(€)

	Razlika prihoda i rashoda	Ukupni rashodi	Razlika	%
2022.	-17818.17	96747.63	114565.8	-18.42%

Izvor: Izradio Autor

Omjer zaduženosti računa se kao odnos između prosječnih ukupnih obveza i prosječne ukupne imovine. Nažalost, trenutno nije moguće izračunati ovaj koeficijent za udruhu "EKO PAN" zbog nedostatka informacija o prosječnim iznosima.

Odnos prihoda daje proporciju različitih izvora prihoda u odnosu na ukupne prihode. Kao primjer, analizirat ćemo udio Prihoda od građana i kućanstava u ukupnim prihodima. Usporedba prihoda rezultira sljedećim odnosom: Prihodi od građana i kućanstava čine 2.94% ukupnih prihoda za 2022. godinu. Konkretno, iznos prihoda od građana i kućanstava iznosi 2,322.65, dok ukupni prihodi iznose 78,929.46, što rezultira razlikom od 76,606.81.

Tablica 17: Odnos prihoda Prihod od građana i kućanstava/Ukupni prihodi (€).

	Prihodi od građana i kućanstava	Ukupni prihodi	Razlika	%
2022.	2322.65	78929.46	76606.81	2.94%

Izvor: Izradio Autor

Koeficijent tekuće likvidnosti, ključan financijski pokazatelj, odražava odnos između kratkotrajne imovine i kratkoročnih obveza. U konkretnom slučaju za 2022. godinu, ovaj koeficijent iznosi 0.8075, što ukazuje na to da udruzi nedostaje potrebna likvidnost za pokrivanje svojih kratkoročnih financijskih obveza. Kratkotrajna imovina udruge "EKO PAN" za tu godinu iznosi 78,929.46, uključujući razne vrijednosti koje su trenutno dostupne. S druge strane, kratkoročne obveze iznose 97,747.63,

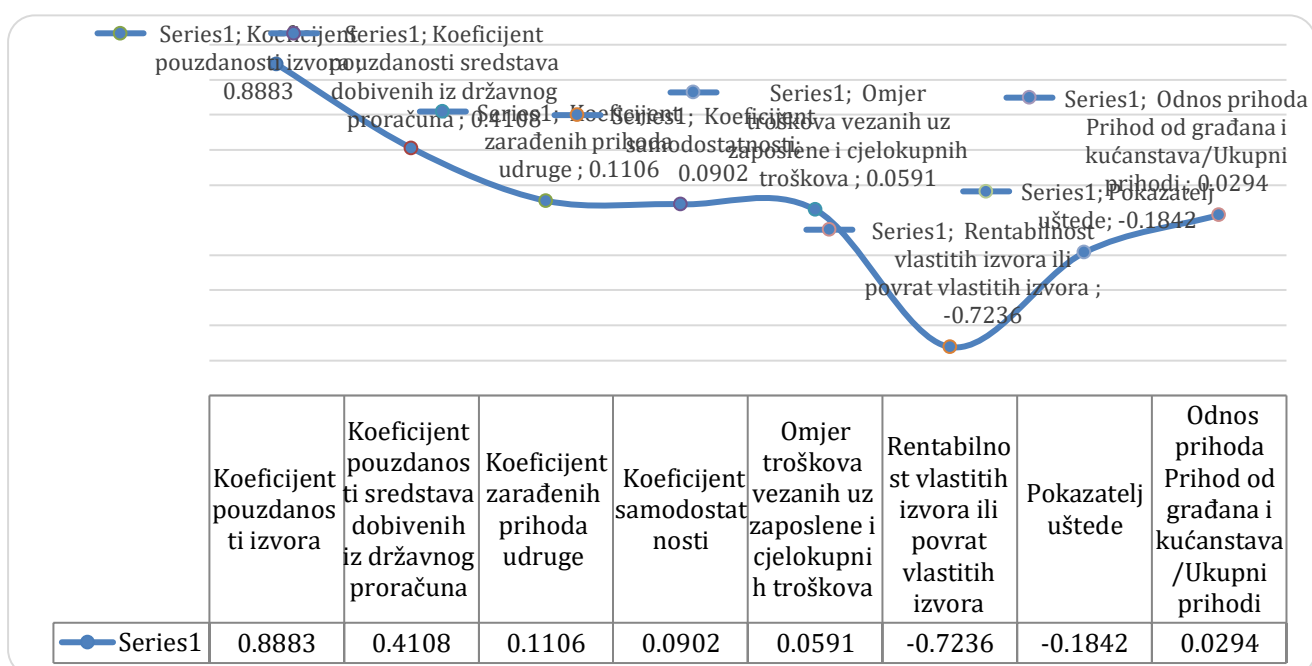
predstavljajući iznos koji treba platiti u bliskoj budućnosti. Koeficijent tekuće likvidnosti od 0.8075 ukazuje da svaka jedinica kratkotrajne imovine čini samo 80.75% vrijednosti kratkoročnih obveza.

Tablica 18: Koeficijent tekuće likvidnosti Kratkotrajna imovina/kratkoročna obveza (€).

	Kratkotrajna imovina	Kratkoročne obveze	Koeficijent tekuće likvidnosti
2022.	78929.46	97747.63	0.8075

Izvor: Izradio Autor

Graf 17: Skupine finansijskih pokazatelja udruge „EKO PAN“ za 2022 godinu

Izvor: Izradio Autor

5.3.4. Razmatranje finansijskog poslovanja udruge „EKO PAN“

Analiza finansijskog aspekta poslovanja udruge "EKO PAN" na temelju navedenih podataka donosi sljedeće zaključke i preporuke:

- Pouzdanost izvora prihoda i ovisnost o donacijama: Udio prihoda od donacija u ukupnim приходima udruge je visok, što ukazuje na značajnu ovisnost o vanjskim izvorima financiranja. Budući da se udio prihoda od donacija iz državnog proračuna također iznimno visok, važno je diversificirati izvore prihoda kako bi se smanjila ovisnost o određenim izvorima.

- Prihodi od prodaje roba i usluga: Porast prihoda od prodaje roba i pružanja usluga u 2022. godini je pozitivan znak komercijalnog uspjeha udruge. Razmatranje daljnje ekspanzije komercijalnih aktivnosti ili razvoja novih proizvoda/usluga moglo bi dodatno povećati prihode.
- Rashodi za radnike i materijalni rashodi: Povećanje rashoda za radnike i materijalne troškove ukazuje na povećanje aktivnosti udruge. Važno je pratiti ove troškove kako bi se osigurala održiva financijska ravnoteža. Po potrebi treba više uključiti lokalnu zajednicu u projekt udruge da se poveća broj volontera.
- Stabilnost i optimizacija rashoda: Upravljanje materijalnim rashodima te rashodima za amortizaciju su obećavajući aspekti poslovanja. Kontinuirano praćenje i optimizacija rashoda mogu pridonijeti financijskoj stabilnosti a kvalitetno upravljanje rashodima daje povjerenje u financijsku cjelinu udruge.
- Stabilnost financijske imovine: Rast financijske imovine ukazuje na povjerenje u financijske instrumente. Međutim, potrebno je provesti analizu rizika i strategiju upravljanja ovom imovinom što mi na temelju izvještaja nismo u mogućnosti provesti.
- Obveze i vlastiti izvori: Briga o rastućim obvezama, posebno za kredite i zajmove, bitna je za dugoročnu financijsku održivost. Trend smanjenja vlastitih izvora ukazuje na potrebu za dodatnim izvorima financiranja ili strategijom za povećanje vlastitih prihoda.
- Planiranje i diversifikacija: Planiranje budućih aktivnosti na temelju financijske analize pomoći će udruzi da bolje upravlja svojim financijama. Diversifikacija prihoda i izvora financiranja ključna je za smanjenje rizika.
- Likvidnost i zaduženost: Niska tekuća likvidnost može ukazivati na potencijalne poteškoće u plaćanju kratkoročnih obveza. Analiza omjera zaduženosti i dugoročne financijske stabilnosti također bi mogla pružiti važne uvide u financijsku stabilnost udruge. Međutim treba naznačiti da je promatrani period bio za vrijeme COVID pandemije.
- Održavanje financijske održivosti: Važno je kontinuirano pratiti i analizirati financijske pokazatelje, identificirati rizike i prilike te prilagoditi strategiju kako bi se osigurala financijska održivost udruge "EKO PAN".

U cjelini, udruzi "EKO PAN" preporučuje se pažljivo praćenje i analiza financijskih aspekata, s naglaskom na diversifikaciju prihoda, upravljanje troškovima i održavanje stabilnosti obveza. Ova

analiza koja je napravljena u ovom radu pruža osnovu za donošenje informiranih odluka koje će podržati dugoročnu finansijsku stabilnost i rast udruge.

6. ZAKLJUČAK

U suvremenom društvu, neprofitne organizacije igraju ključnu ulogu kao nositelji socijalnih promjena i pružatelji usluga koje država i tržište ne mogu u potpunosti obuhvatiti. One se često bave područjima koja nisu profitabilna, usmjeravajući svoje napore prema zadovoljenju društvenih potreba. Građani su često pokretači i osnivači ovakvih organizacija, a njihovo financiranje dolazi iz različitih izvora, uključujući državni proračun, članarine, donacije i sponzorstva.

Kontrola financijskih aktivnosti neprofitnih organizacija ključna je kako bi se osigurala transparentnost i ispravno korištenje financijskih sredstava. Analiza financijskih izvještaja putem pokazatelja pruža važan mehanizam za evaluaciju financijskog stanja i poslovanja ovih organizacija. Detaljna analiza financijskog aspekta poslovanja udruge "EKO PAN" na temelju pruženih podataka donosi ključne uvide u njezino trenutno stanje i buduće smjernice. Analiza je istakla nekoliko bitnih čimbenika koji utječu na financijsku stabilnost i uspješnost udruge. Važno je istaknuti da udio prihoda od donacija čini značajan dio ukupnih prihoda udruge, što ukazuje na njezinu ovisnost o vanjskim izvorima financiranja. Pogotovo je značajno istaknut udio prihoda od donacija iz državnog proračuna, što naglašava potrebu za raznovrsnošću izvora prihoda kako bi se umanjila ovisnost o pojedinim izvorima. Osim toga, rast prihoda od prodaje roba i usluga u 2022. godini svijetli kao pozitivan znak komercijalnog uspjeha udruge. No, kako bi se osiguralo kontinuirano povećanje prihoda, razmatranje ekspanzije komercijalnih aktivnosti ili inovativnih proizvoda/usluga može biti ključno. Analiza je također istakla važnost pažljivog praćenja i upravljanja troškovima. Povećanje rashoda za radnike i materijalne troškove ukazuje na rast aktivnosti udruge, stoga je nužno osigurati da ovi troškovi budu pod kontrolom kako bi se održala održiva financijska ravnoteža.

S pozitivne strane, stabilnost financijske imovine i upravljanje rashodima za amortizaciju pružaju temelje za financijsku stabilnost udruge. Međutim, trend smanjenja vlastitih izvora i povećanje obveza zahtijeva posebnu pažnju. Kako bi se osigurala dugoročna financijska održivost, preporučuje se istraživanje novih izvora financiranja i strategija za povećanje vlastitih prihoda. Važno je naglasiti da strategija budućeg rasta udruge "EKO PAN" treba biti temeljena na cjelovitom planiranju i diversifikaciji prihoda. Kontinuirano praćenje financijskih pokazatelja, uzimajući u obzir likvidnost i dugoročnu stabilnost, ključno je za postizanje financijske održivosti.

U konačnici, analiza je predstavila jasne smjernice za upravljanje financijskim aspektima udruge "EKO PAN". Pažljivo praćenje i implementacija preporuka omogućit će udruzi da ostvari dugoročnu financijsku stabilnost te uspješno ostvari svoje ciljeve u skladu s misijom udruge.

7. LITERATURA:

1. Abraham, A. (2004) A Model of Financial Performance Analysis Adapted for Non profit Organisations (University of Wollongong)
2. Abraham, A. (2006) Financial Management in the Non profit Sector: A Mission – Based Approach to Ratio Analysis in Membership Organizations (University ofWollongong)
3. Anheier, H. K., Foundations in Europe: a comparative perspective, Civil Society Workingpaper 18, Centre for civil society, London school of economics and Political Science, London, 2001., str. 3.
4. Bedeković, M., Krizmanić, I. i Kadlec, T. (2021): „Osvrt na analizu poslovanja neprofitne organizacije.“ *Obrazovanje za poduzetništvo*, 11 (1), str. 127.
5. Dimitrović, M., Horvatić-Kapelac, M. i Novokmet, M. (2014) *Računovodstvo neprofitnih organizacija*, Zagreb: Školska knjiga.
6. Dremel, N. (2014) *Smjernice računovođama za rad s neprofitnom organizacijom*, RRiF, 14 (12). str.20.-21.
7. Eko Pan (2022.) : O nama, [internet], raspoloživo na: [O nama — Eko Pan \(eko-pan.hr\)](http://eko-pan.hr)
8. Narodne novine, (2014): *Zakon o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija*, Narodne Novine d.d., Zagreb, broj 2300.
9. Toepler, S. i Anheier, H. (2019): *Non-profit Management: Introduction and Overview*. London: Routledge.
10. Transparency International Hrvatska (2021.): *Koja je razlika između udruga i zaklada?* [internet], raspoloživo na: [What is the difference between associations and foundations? - Transparency International Croatia –](https://www.transparency.org/hr/croatia/what-is-the-difference-between-associations-and-foundations)
11. Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): *Financijski menadžment*, IX. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb, str. 425.
12. Vlada Republike Hrvatske (2016.): *Udruge u Republici Hrvatskoj*, [internet], raspoloživo na [letak udruge u RH hr 2 \(gov.hr\)](http://gov.hr)
13. *Zakon o udrugama*. (NN 74/14)

14. Zakon o ustanovama. (NN 76/93)

15. Zakon o zakladama i fundacijama (NN 36/95)

8. POPIS SLIKA:

Slika 1: Kriteriji klasifikacije neprofitnih organizacija	12
Slika 2: Vrsta neprofitnih organizacija.....	12
Slika 3: Sažetak osnovnih podataka udruge „PAN“	28

9. POPIS GRAFOVA:

Graf 1: Vrijednosti imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	31
Graf 2: Postotne promjene vrijednosti imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	33
Graf 3: Vrijednost financijske imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	32
Graf 4: Postotne promjene vrijednosti financijske imovine iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	33
Graf 5: Graf promjena za Obveze i vlastite izvore iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	33
Graf 6: Graf postotnih promjena za Obveze i vlastite izvore iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	34
Graf 7: Graf razlike između imovine i obaveze iz bilančnog računa udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	34
Graf 8: . Graf prihoda udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	36
Graf 9: Graf prihoda-rashoda te viška ili manjka udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	39
Graf 10: Kretanje ukupnog prihoda i prihoda dobivenih od donacija udruge „EKO PAN“ (€).	40
Graf 11: Kretanje u % prihoda dobivenih od donacija u ukupnom prihodu udruge „EKO PAN“ (€).	38
Graf 12: Prikaz vertikalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“.	42
Graf 13: Prikaz vertikalne analize bilance Udruge „EKO PAN“.	50
Graf 14: Prikaz horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine.	49
Graf 15: Prikaz horizontalne analize prihoda od donacija u sklopu horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine.	52
Graf 16: Prikaz horizontalne analize bilance Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine.	55
Graf 17: Skupine financijskih pokazatelja udruge „EKO PAN“ za 2022 godinu	61

10. POPIS TABLICA:

Tablica 1: Financijski pokazatelji i način izračuna odabranih pokazatelja	24
Tablica 2: Analiza bilance udruge „EKO PAN“ (navedeni iznosi su u €)	28
Tablica 3: Prikaz prihoda i rashoda udruge „Pan“ udruge „EKO PAN“ u promatranom razdoblju.(€)	34
Tablica 4: Skraćeni prikaz vertikalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“. (€)	40
Tablica 5: Prikaz prihoda od donacija u sklopu vertikalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“. (€)	42
Tablica 6: Prikaz vertikalne analize bilance Udruge „EKO PAN“.(€).....	44
Tablica 7: Skraćeni prikaz horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“ za promatrane godine. (€).....	47
Tablica 8: Detaljan prikaz prihoda od donacija u sklopu horizontalne analize računa prihoda i rashoda Udruge „EKO PAN“. (€)	50
Tablica 9: Prikaz horizontalne analize bilance Udruge „EKO PAN“.(€)	53
Tablica 10: Koeficijent pouzdanosti izvora prihoda udruge „EKO PAN“ Najveći izvor (vrsta) prihoda / ukupan prihod. (€)	57
Tablica 11: Koeficijent pouzdanosti sredstava dobivenih iz državnog proračuna udruge „EKO PAN“ Donacije, potpore i subvencije / ukupan prihod.(€)	58
Tablica 12: Koeficijent zarađenih prihoda udruge „EKO PAN“ Ukupan zarađeni prihod / Ukupan prihod (€).....	58
Tablica 13: Koeficijent samodostatnosti ili ekonomičnosti cjelokupnog poslovanja udruge „EKO PAN“ Ukupan zarađen prihod od prodaje roba i pružanja usluga / ukupni rashodi. (€)	58
Tablica 14: Omjer troškova vezanih uz zaposlene i cjelokupnih troškova udruge „EKO PAN“ Rashodi za radnike/ukupni rashodi. (€)	59
Tablica 15: Rentabilnost vlastitih izvora ili povrat vlastitih izvora Promjena vlastitih izvora / ukupni vlastiti izvori (€).....	59

Tablica 16: : Pokazatelj uštede Razlika prihoda i rashoda / ukupni rashodi.(€)	60
Tablica 17: Odnos prihoda Prihod od građana i kućanstava/Ukupni prihodi (€).	60
Tablica 18: Koeficijent tekuće likvidnosti Kratkotrajna imovina/kratkoročna obveza (€)	61

11. SAŽETAK:

U suvremenom društvu, neprofitne organizacije igraju ključnu ulogu kao nositelji socijalnih promjena i pružatelji usluga koje država i tržište ne mogu u potpunosti obuhvatiti. U ovom radu je provedena analiza financijskog aspekta poslovanja udruge "EKO PAN" koja je pružila dubok uvid u njezino financijsko stanje tijekom razdoblja od 2019. do 2022. godine. Uvidom u prihode, rashode, imovinu, obveze i druge ključne financijske pokazatelje, zaključeno je da se udruga "EKO PAN" suočava s dinamičnim promjenama u svom financijskom okruženju.

Analizirana su financijska izvješća bilance i računa dobiti i gubitka metodama horizontalne analize, vertikalne analize i analize putem skupine financijskih pokazatelja. Prihodi udruge bilježe značajan rast, potaknut prije svega prihodima od donacija koji čine značajan dio ukupnih prihoda. Međutim, prisutan je izazov u održavanju stabilnosti izvora prihoda, s obzirom na visok udio ovisnosti o donacijama. Rashodi udruge također su značajno porasli, osobito rashodi za radnike i materijalne troškove, što ukazuje na povećanje aktivnosti udruge. Financijska imovina udruge bilježi rast, dok su vlastiti izvori pokazivali fluktuacije, s naglim padom u 2022. godini. Analiza je identificirala važne aspekte poslovanja udruge i pružila smjernice za održavanje financijske održivosti i daljnji rast u svom nastojanju da ostvari svoje ciljeve zaštite okoliša i društvene odgovornosti.

Ključne riječi: Financijska analiza udruge, analiza putem skupine pokazatelja, Udruga „EKO PAN“, neprofitne organizacije.

12. SUMMARY

In modern society, non-profit organizations play a key role as agents of social change and providers of services that the state and the market cannot fully cover. In this paper, an analysis of the financial aspect of the business of the association "EKO PAN" was carried out, which provided a deep insight into its financial condition during the period from 2019 to 2022. By reviewing the income, expenses, assets, liabilities and other key financial indicators, it was concluded that the association "EKO PAN" is facing dynamic changes in its financial environment.

The financial statements of the balance sheet and profit and loss account were analyzed using the methods of horizontal analysis, vertical analysis and analysis through a group of financial indicators. The income of the association recorded a significant growth, driven above all by income from donations, which make up a significant part of the total income. However, there is a challenge in maintaining the stability of the source of income, given the high proportion of dependency on

donations. The association's expenses also increased significantly, especially the expenses for workers and material costs, which indicates an increase in the association's activities. The association's financial assets recorded growth, while its own sources showed fluctuations, with a sharp decline in 2022. The analysis identified important aspects of the association's operations and provided guidelines for maintaining financial viability and further growth in its effort to achieve its environmental and social responsibility goals.

Keywords: Financial analysis of the association, analysis through a group of indicators, "EKO PAN" Association, non-profit organization.